

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

ČUVAJTE JUGOSLAVIJU!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski pretnac 342 • Telefoni uredništva i uprave 30-866 i 26-105 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 26 april 1940
God. XI • Broj 17

Sloboda je preča od neutralnosti

Kao i sva naša javnost, i mi smo potpuno odobrili stav naših merodavnih faktora, da Jugoslavija treba da ostane neutralna u današnjem međunarodnom sukobu, sve dotle, dok njeni životni interesi ne dođu u pitanje, i dok ne bude ugrožena potpuna nezavisnost i celokupnost njene teritorije. Na tome ostajemo i danas svi, bez razlike mišljenja.

Izgleda, međutim, da su izvesni strani elementi tu našu odluku shvatili kao pasivnu rezignaciju i kao priliku da, po našoj zemlji vršljaju po miloj volji, da truju našu javnost lažnim i alarmantnim glasinama, da u nju uštrcavaju otrov malodušnosti i defetizma i da se, pored svega toga, u toj našoj gostoljubivoj zemlji, dobro tove i zabavljaju.

Već je duže vremena, što su budni rodoljubi primetili to vršljanje i razumeli, da mu treba stati na put. Za to su odluke merodavnih faktora u tom pravcu naišle na nepodeljeno odobravanje. Javnost želi da se na tom putu ode dalje, te da se sve preduzme, kako ne bi nikome ni na pamet palo, da kod nas pomišlja na neke »norveške turiste«, ili Kwislinge, a kamo li da se takvi pokušaji već unapred podzemno organizuju.

Za takav posao nisu, međutim, dovoljne samo mere upravnih vlasti, ni pouzdana pripravnost naše junačke vojske. Za to je potrebna SARADNJA ČITAVE JAVNOSTI, budna svest svakog iskrenog rodoljuba i odlučnost svakog našeg čoveka, koji ni pod kojim uslovima ne želi da postane »sretni objekat« bilo čije moćne zaštite.

NEMAJU SAMO UPRAVNE VLASTI DUŽNOST DA ŠTITE INTERESE OTADŽBINE, VEĆ TO TREBA DA RADI I SVAKI JUGOSLOVENSKI RODOLJUB! Ako je posao vlasti, da zakonski progoni delatnost stranih štetočina, najmanje što se može tražiti od ostale javnosti, jeste to, da tim štetocinama ne ide na ruku; da ne pruža hrane njihovom njuškanju i propagandi; da ne širi lakoumno glasine, koje ta propaganda ubacuje, a koje imaju za cilj da škode našoj zemlji; te da svojom govorljivošću stranim špijunima ne lifieruje informacije, koje mogu da budu sudbonosne za nas.

U vreme oluje svako se drži svoje kuće i svoje porodice; a to što se danas događa u svetu, gore je nego oluja. Dužnost nam je zato, da zatvorimo sva vrata i prozore, da štedimo reči, i da ono što je najnužnije, kažemo samo u najpouzdanijem krugu, a ne pred svakim belosvetkim došnikom. DANAS JE VREME BUDNOGA SPREMANJA I RADA, A NE BRBLJANJA I NADMUDRIVANJA. Čim se neki stranac suviše interesuje za naše prilike i neprilike, treba mu pokazati vrata. U mnogim od njihovih zemalja nije dopušteno ni slušanje strane muzike na radiu, a kod nas bi svako hteo u sve da zaviri i sve dozna.

Neutralnost i jeste u tome, da se ne mešamo u oružani sukob, ali da ne dozvolimo ni to, da se ne oni koji ratuju, mešaju u naš mir. Jer to treba da se zna, na svima stranama, da mi, ni po čemu ne želimo da budemo neka Danska, ili Norveška. Budemo li napadnuti, ne samo što ćemo se braniti do poslednjeg čoveka, nego ćemo svima »turistima« i svima Kwislingima već unapred pripremiti to, što bi oni nama hteli da pripreme. Nema te neutralnosti, zbog koje bismo se odrekli prava, da dižemo odbrambeni duh svoga naroda, da svoju javnost spremamo na sve mogućnosti, te da se potpuno duhovno i fizički mobilizujemo.

Apatične neutralnosti nećemo i ne trebamo! Jer koliko god smo odlučni, da svoj mir branimo pred pokušajima, koji bi mogli da dođu sa obih strana, **NEMATE NEUTRALNOSTI, NI TOG OBZIRA, BILO PREMA KOME, KOJI BI ZA NAS MOGAO DA BUDE PREČI OD NAŠE SLOBODE I POTPUNE DRŽAVNE NEZAVISNOSTI!**

Svima našim čitateljima i svoj našoj sokolskoj braći i sestrama pravoslavne veronspovesti, čestitamo najserdavnije SPRETNE USKRŠNJE PRAZNIKE.

ODLUČNA IZJAVA NAŠEG PRETSEDNIKA VLADE

Jedan od najvećih pariskih listova, „Paris Soir“ objavljuje izjavu, što ju je njegovom dopisniku dao predsednik jugoslovenske vlade, g. D. Cvetković. U toj izjavi se kaže, između ostalog:

„Mi smo neutralni. Mi hoćemo očuvati svoju potpunu neutralnost. Već smo više puta izjavili, da ne tražimo ništa od nijednoga našeg suseda, a isto tako smo već više puta javno rekli, da nećemo nikome ništa svojeg dati. To smo kazali tako jasno, da o tome ne može biti više sumnje. Svaki napadaj na naše granice naći će nas spremne, da sa oružjem branimo na isti način, kao što smo to radili u prošlosti. Što smo do sada ostvarili, to nećemo nikada dopustiti da bi nam iko oduzeo.“

NAŠA ŠTAMPA ZA SOKOLSTVO

Naša javnost u poslednje vreme poklanja sve veću pažnju sokolstvu, osećajući da u današnjim burnim vremenima sokolstvo predstavlja onu narodnu organizaciju, koja je najpodesnija da u sebi okupi sve konstruktivne narodne snage, iz svih krajeva Jugoslavije i iz svih staleža, i da ih spremi za svaku eventualnost, — budu li ma sa koje strane ugroženi životni interesi i potpuna nezavisnost našeg naroda i države.

Sam velike štampe, koja sve više prati vesti o sokolstvu, mnogi listovi iz unutrašnjosti su u poslednje vreme uveli stalne rubrike, u kojima prate sokolski rad, posvećujući mu i opširne članke i pozivajući javnost, da stupi u sokolske redove. Tako smo n.p.r. u poslednjem broju požarevačkog „Gradanina“ našli vrlo lep članak Dr. Pere Jakovljevića o značaju i korisnosti sokolstva, u kome se poziva ceo narod da taj rad podupre. Splitski „Narodni list“ ima u svakom broju po neki lep članak posvećen sokolstvu, ističući neprestano, da je baš u sokolstvu teren, na kome treba da se okupe svi rodoljubi bez razlike mišljenja. I pančevačka „Nedelja“ je uvela opširnu rubriku o sokolstvu, sa obilnim propagandnim materijalom, jednako kao i „Jugosloven“, koji izlazi u Velikoj Kikindi, koji poziva sve nacionalne elemente, da podupiru sokolstvo, jer time najbolje podupiru snagu i veličinu Jugoslavije.

Sokolska spomen-česma

U selu Vraci, kod Zenice, podići će Sokoli spomen-česmu nastojanjem učitelja iz Bilješeva brata Šajka Zečevića, prosvetara Sokolske čete. Seljaci besplatno daju radnu snagu. Troškovi oko gradnje iznosiće preko 20.000 dinara. Dosada je sakupljeno i utrošeno 12.000 dinara, pa kako je potpuno još oko 10.000 dinara, a selo je siromašno, nadaju se braća pomoći od imućnijih sokola i prijatelja.

Poženđan Њ. Кр. Вис. Кнеза Намесника Павла

Прексутра, на први дан православног Ускрса, Његово Краљевско Височанство Кнез Намесник Павле навршава четрдесетседму годину живота.

Рождендан Кнеза Намесника слави се ове године у бурним данима светске историје, сред најкрупнијих и најсудбоноснијих догађаја, кад су се толики моћни народи сукобили у рату, и кад су тешка искушења погодила већ многе земље. Имајући у виду све то, наш народ ће се ове године још већом љубављу сетити Онога, коме су Провидност и последња воља Краља Мученика, великог немара југословенске државне заједнице, одредили, да на своја леђа преузме тешки и, баш у овим временима необично одговорни терет вршења краљевске власти. Налазећи се на једној од најосетљивијих и најважнијих тачака у Европи, наша држава има у овим бурним временима необично тешке задатке; не само да очува свој мир и своју независност, те да непоколебљиво брани своје животне интересе, него и то, да буде предводник у чувању безбедности читаве своје околине, читавог Балкана и југоистока. По својој снази и по својим напорима, Југославија у том склопу игра необично важну улогу; па зато није чудо, ако читаву Европу, зараћена и неза-

раћена, из оба противничка тора, одаје пуно признање даљекосидности Кнеза Намесника Павла, — чијим одликама и бризи има у великој мери да се захвали, што је Југославија све до данас поштеђена од страха рата и што њен глас и њена снага добијају све више угледа међу европским народима. Једнако, као што читав свет, страни и домаћи, у Кнезу Намеснику види истрајног немара на послу унутарњег консолидовања Југославије, на зближавању и међусобном поверењу, разних крајева и staleža, на економском, културном и социјалном напретку земље, а нарочито на подизању одбрамбене снаге, и компактности свих народних снага.

Њ. Кр. Вис. Кнез Намесник Павле, чија љубав и интерес за сва подручја јавног живота су одавна познати, показивао је одувек искрено разумевање за соколску настојања, а нарочито за големо васпитно и народно одбрамбено активност југословенског соколства. Зато се наше соколство увек поносило високом благоданношћу, коју му је Кнез Намесник Павле, са толико приправности узазивао, па му се и овом приликом на тој благоданности захваљује. Да живи Његово Краљевско Височанство Кнез Намесник Павле!

Годишња скупштина жупе Крагујевац

У недељу, 7 априла одржала је соколска Жупа Крагујевац редовну годишњу скупштину, у Чачку. Прошле године скупштина је била у Краљеву, а за идућу годину одређена је Јагодина. Овакав начин одржавања скупштине има велики пропагандни значај.

У дане, 5 и 6 априла, радили су разни одбори и отсеци Жупе, којом је приликом свестрано претресан рад у Жупи и у јединицама. На претконференцији, 6 априла дате су многе корисне директиве и предлози новој управи Жупе. Предложена је нова управа на челу са братом Милојем Павловићем, дугогодишњим старешином ове Жупе.

Користећи предлог братског Савеза, Жупа је приредила тих дана у Чачку тродневни међужупски просветни течај, за жупе Крагујевац, Ниш и Ужице. На овај начин Чачак је пуна три дана био у знаку соколских свечаности, што се могло осетити на сваком кораку и на сваком грађанину овог родољубивог места.

Учесници су били пријатно изненађени када се на свечаном делу скупштине појавио лично бан Дринске бановине г. Владимир Јевтић, хотећи да укаже нарочиту пажњу соколима Шумадије.

Од стране Савеза је дошао као делегат брат Милош Станојевић, претседник Савезног просв. одбора, а поред њега и чланови Управе СКЈ, који су се у Чачку затекли, као предавачи на просветном течају: браћа Бура Браковић, Чедо Живановић и Јово Шепа, и сестре Милица Шепа и Милена Груборова. Град Чачак претстављао је претседник г. Миодраг Васић, а присуствовало је више претставника власти и установа.

У присуству преко стотине делегата јединица из целе Жупе, пред свима течајцима и великим бројем чачанских сокола и грађана, који су дупке испунили велику дворану Соколског дома, — скупштину је отворио старешина Жупе, брат Милоје Павловић, директор Ж. учитељске школе у Крагујевцу. Прве његове речи биле су поздрав првом Старешини

СКЈ, Њ. В. Краљу Петру II, уз бурни поздрав и звуке држ. химне. За овим су прочитани телеграми, међу којима заслужује нарочиту пажњу писмо Епископа Жичког, др. Николаја, који никад не пропусти прилику, а да не благослови труд и племенита прегнућа Сокола Шумадије.

Старешина Жупе, брат Милоје Павловић одржао је затим леп говор о соколској мисли и идеалима, о соколским прегнућима у прошлости и садашњости, о врмени у коме живимо и тешкоћама са којима се боримо, о великим задацима пред којима стоји наше соколство и о надама које у њега полагају држава и нација. Говор брата старешине био је одушељено поздрављен од хиљаде присутних.

За овим је узео реч бан Дринске бановине г. Јевтић, који је у неколико крепких реченица поздравео соколе Шумадије и изразио своје симпатије за оно, на чему соколи послују. Г. Бан је завршио реченицом: »Ми старији, што ма из којих разлога нисмо у могућности да будемо у вашим редовима — будно и са одобравањем пратимо ваш рад, нарочито вас сокола из Шумадије, и верујемо у његову корисност и успех за добро Краља и Отаџбине«. Бурно поздрављен, г. Бан се загрлио са братом старешином, што је изазвало одушељење код присутних.

У име Савеза СКЈ, скупштину је поздравео савезни делегат, брат Станојевић. Његове речи су одзвањале у срцима присутних — како само он може и уме да изазове.

После свечаног дела, скупштина је аklamацијом примила све извештаје Жупе о раду у протеклој години и дала јој разрешницу. Истовремено примљена је и листа нове жупске управе, како су је делегати на претконференцији саставили.

Скупштина је протекла свечано, достојанствено и са свом важном и озбиљном којом овом врсти посла доликују. Није нескромност, када се за скупштине соколске Жупе Крагујевац каже,

да оне остављају на све присутне неизбрисиви утисак нечега плански, свесно и одушељено изведеног. Један пример само: Прошле године скупштину је удостојио својим присуством и Епископ др. Николај. И, ево шта је казао, пошто је старешини, честитао: »Лордови енглески требало би да се поуче реду са оваквих састанака! А моји свештеници? Где су да виде како се одржавају скупштине и са каквом се љубављу свршавају општи послови?!«

Они који су ове године били на скупштини у Чачку, понели су сличне утиске и отишли су у своје јединице напојени новом снагом.

Светозар Милошевић

Jubiley društva Litija

Соколско друштво Litija прославиће ове године најсвећаније тридесетгодишњицу рада. Друштво је основано након познатих догађаја у Ptuju, у заједници са браћом из Šmartna, и постало матична јединица соколског гibanja у овом пределу Slovenije. Главни дан прославе биће 7 јула, за када су предвиђене разне свечаности, на којима ће учествовати и околне соколске јединице. Osim toga друштво priređuje у toku leta читав niz predavanja из svih oblasti kulture и sokolske ideologije. Savez kulturnih društava ustupio је друштву blagotvorno potrebni materijal, kao и brojne predavače.

Чланови вежбаћи Соколског друштва Брчко

Џувајте се страних шпјуна и агената!

Команда Београда објавила је 2 априла позив на грађанство Београда, у коме се каже, да у последње време страна обавештајна служба настоји свим силама, да полјубља поверење у нашу управу и нашу војску, и да, прикупљајући податке о нашој војној снази, ради против безбедности Југославије. У апелу се каже: „Сви родољубиви Југословени, од најмањег до највећег, дужни су да буду на опрези и стално да будним оком прате све појаве око себе обраћајући нарочиту пажњу на страна лица, међу којима има највећи број страних шпјуна и агената, који раде против виталних интереса државе, па следствено томе и против svakог Југословена појединца“.

Позива се затим грађанство, да све што, посредно и непосредно може да штети општим државним интересима и интересима народне одбране, најбитније доставе, по могућности лично, нарочитом бироу Команде Београда, у улици Милоша Великог број 7, који је намењен сарадњи са грађанством. На том послу треба да су сви Југословени, без разлике, до крајности савесни и педантни.

Сличан апел је упутила и Команда места у Загребу.

SOKOLSKO-HIGIJENSKI TEČAJ
Обавештавамо заинтересовану браћу и сестре, да ће соколско-хигијенски течај при Centralnom higijenskom zavodu у Београду, почети 2. маја.

VRSLJANJE SUMNJIVIH ELEMENATA

Mariborski „Večernik“ piše о sumnjivim stranim elementima, koji se vrzaju по Slovenačkoj, i kaže, da se ti elementi, u Celju i Mariboru, sastaju sa inorodnim delom stanovništva; da žive bezbrižno, bez ikakvog posla i da se hvale, da imaju mnogo novaca, kojim se razmeću по javnim lokalima itd. List se pita, otkuda tim ljudima novac, i poziva da se budno pazi на njih.

Celjsko „Nova Doba“ piše također о nepoželjnim strancima, koji su prekrili naše zemlje, pa poziva vlasti, da malo bolje pogledaju у industrijska središta i veće varoši на severu. Treba videti da li su zaista potrebni svi ti strani „stručnjaci“, ili naprotiv vrše neki drugi posao, dok bi ih у stručnosti mogli vrlo lako zameniti toliki naši besposleni ljudi.

I „Seljački dom“, zvanični organ HSS, piše da se у narod u bacuju najraznovrsniji letci, čija je svrha, da onesu malodušnost i zabunu, te da svi ti letci dolaze из inozemstva. Zato odobrava postupak vlasti, da stanu на put tim ljudima, koji su kod nas došli pod raznim izlikama, da se bave tim poslom.

Prosvetni rad u župi Celje

Prosvetni odbor Sokolske župe Celje priredilo је osam okružnih idejnih tečajeva i to: u Brežnicama, za brezičko okružje, u Rajherburgu, za severničko okružje u Žalecu, u žalečko okružje, u Polzeli za šoštanjско okružje, u Laškom za celjsko okružje, u Šmarju za šmarsko okružje, u Sv. Juriju za vransko i u Trbovlju za trbovljansko okružje. Ove tečajeve je posetilo 365 sok. pripadnika, из 48 јединица. Samo 9 јединица nije bilo zastupano. Predavači u tečajevima bili su Drago Pahor, Dr. F. Farkaš, K. Verk, F. Klunc, J. Toplak, M. Vastič, T. Zorko, S. Koncilja, V. Blaško, M. Plavšek. Teme su bile sledeće: Sokolska misija u teoriji i praksi, Sokolska vežbaonica i javni nastupi, Smerice prosvetnoga rada i Petrova petoletka. Uspeh ovih tečajeva premašio је sva očekivanja.

Свима нашим читаоцима православне вероисповести желе сретне и веселе ускршње празнике сви огласивачи из „Соколског Гласника“. — Христос воскрес!

Pogibija Zrinskog i Frankopana (Povodom 30 aprila)

Za vreme vlade austrijskog cara i ugarsko - hrvatskog kralja Leopolda I (1657—1705) odigrali su se, i u Hrvatskoj i u Ugarskoj događaji koji, preko porodica Zrinskih i Frankopana, zadiru duboko u našu narodnu istoriju. Stanje u Hrvatskoj u ovo doba nije bilo нимало ružičasto. S јedne strane, pretili su joj Turci, koji su, sa јednog dela zauzetog hrvatskog zemljišta, jasno ispoljavali svoje osvajalačke namere, a s druge strane, austrijski vojnici i oficiri, smešteni u vojnoj krajini, sa zadaćom da преће prodiranje Turaka, radili su sta su hteli u Hrvatskoj. Sve tužbe Hrvata protiv onoga imale su slab uspeh на bečkom dvoru. Ista stvar bila је i s Madžarima, koji su, kao i Hrvati, bili prepušteni sami sebi. Takvo držanje bečkog dvora približilo је Hrvate Madžarima. „Mnogi velikaši hrvatski — kaže Smičiklas — počimali su Ugarsku smatrati svojom prvom, a Hrvatsku drugom domovinom, a sve је to vodila јedna pomisao,

da se zajednički odbrane od nasilja njemačkog“.

I kada је, najposle, radi erdeljskog pitanja, 1663 buknuo dugo očekivani austrijsko-turski rat, hrvatski ban Nikola Zrinski i brat mu Petar, pozdraviše s velikim oduševljenjem taj sukob i cela Evropa se divila ratnoj slavi braće Zrinskih. Ali sve sjajne hrišćanske pobjede ostadoše neiskorišćene. To је posvedočilo vašvarski mir, sklopljen devet dana после turskog poraza, čije su odredbe bile takve, da је izgledalo kao da su Turci pobednici. Ovakav sramni mir, zaključen u času kada је trebalo istisnuti Turke из ugarsko - hrvatskih zemalja, delovao је vrlo nezgodno на Madžare i Hrvate. Nezadovoljstvo је dostiglo vrhunac kada se počelo govoriti da u vašvarskom miru postoji tajna klauzula, по којој su Turci imali slobodan prolaz kroz Hrvatsku, u Veneciju, koja је u то време ratovala s Turcima. Namere bečkog dvora bile su jasne. On је Hrvatsku i Ugar-

sku hteo potpuno da skući под svoju vlast, da od njih napravi svoje provincije i da ih iskorišćava за svoje ciljeve. Ono što su Madžari i Hrvati očekivali od bečkog dvora, oslobodjenje zemlje od Turaka i uspostavljanje reda, bečki је двор potpuno zapostavio. Radi toga, ugarski i hrvatski velikaši, на čelu sa hrvatskim banom, Nikolom Zrinskim, okreću glavu od Beča i upiru oči u vekovnog neprijatelja habsburške kuće, u Francusku, čiji је kralj Ludvik XIV pokazivao, bar u početku, izvesnu naklonost prema Zrinskim. Od ostalih velikaša koji su se stavili u red neprijatelja bečkog dvora spomenućemo: palatina Franju Vešelenjia, ostrogonskog nadbiskupa Đuru Lipaja, Petra Zrinskog i njegovu ženu Katarinu Frankopanku. Docnije su ovom kolu prišli: Franjo Krsto Frankopan, šurjak Petra Zrinskog, Franjo Rakoci, zet Petra Zrinskog, i štajerski upravitelj Erazmo Tatenbah. Tokom pregovora s francuskim poslanikom u Veneciji, nezadovoljnici su nudili Ludviku XIV ugarsko-hrvatski presto, ako ih u ratu s Turcima pomogne svojom vojskom i novcem. U jeku tih pre-

govora, u kojima se naročito istakla mudra Katarina, pogibe u lovu ban Nikola Zrinski. Njegova smrt bila је težak udarac за nezadovoljnike, jer је nestalo „utjehe Ugarske, svetlosti Slavonije, očinjeg vida Hrvatske i potpore Dalmacije“, kako је rekao јedan pavlinac на banovom grobu. После smrti bana Nikole, nasledio га је на banskoj stolici, brat Petar (1665—1670) koji је nastavio započete pregovore s Francuskom, i pokušao да stupi u dodir s rajnskim knezovima i Venecijom. 5 априла 1666 sklopio је u Štubičkim Toplicama savez s palatinom Franjom Vešelenjijem, ali Madžari prvi put izjaviše да će tražiti pomoć u Turskoj. Zrinski је bio protiv turske pomoći, jer се slepo pouzdavao u Francuze. A kada је umro palatin Vešelenji, nastao је rasep među madžarskim i hrvatskim nezadovoljnicima. Zrinski је počeo да radi на svoju ruku. Medutim се Ludvik XIV sporazumeo tajno s Leopoldom, zbog deobe španske baštine, pa nije imao računa да се zameri Leopoldu.

Napušten od Francuza, Zrinski upire svoj pogled u Poljsku. Izmiri се sa svojim šurom, Franjom

Krstom Frankopanom, s kojim је, radi nekih porodičnih razmirica, bio u zategnutim odnosima. Izmirivši се, Zrinski га uputi u svoje namere, a Frankopan mu преведе на talijanski pismo, koje је Zrinski uputio poljskom kralju, Mihailu Višnjovjeckom. Između ostalog, u том pismu стоји: „Nema vlade на svijetu, koja bi bila tako pokvarena i koja bi tako bestijalnih osjećaja gajila protiv Boga i međunarodnoga prava, kao austrijska. A kod svega najgore је to, što nema nade да će се to ikad promijeniti, ili popraviti“. Zrinski је bio ljut на bečki двор i radi toga, što га nije hteo да imenuje karlovačkim generalom, što је u onome vremenu značilo imati vlast над јednim delom vojske. Kako из Poljske nije ništa dobio, nadao се да će mu pomoći Venecija. Ali baš u то vreme Venecija је sklopila mir sa sultanom, a Zrinski је izgubio i последnju nadu.

Kad је Venecija sklopila mir s Turskom, pobojali su се hrišćanski susedi turske carevine за svoje zemlje i svoj narod. Zrinski, koji се bio previše izložio u borbi protiv Turaka, prepušten sam sebi, nije mogao да trpi nasilja

Sokolstvo i država danas

Naša narodna država nama je Sokolima u materijalnom i etičkom pogledu najveća tekovina i najveće dobro na svetu: tekovina, jer je sokolstvo samo saradivalo na njoj; dobro, jer pravilno prosuduje i ceni njene vrednosti. Ova konstatacija ima svoj osnov u našoj narodnoj istoriji i u našem redovitom uzgojnom delovanju, zbog toga je ova konstatacija nepobitna i istinska.

U materijalnom pogledu lice je naše države oblikovano u zemljovidu, koji su označila koplja naših ratničkih zastava i pera diplomata i potpisnika mirovnih ugovora. Ali gledajući stvarno, granice je naše zemlje orisala i označila proplivena krv stotina tisuća boraca, s čijim bi kostima mogli opasati našu otadžbinu sve unaokolo. I još mnogo više mogli bismo pomaknuti tu ogradu od belih kostiju; tako su bile neizmjerne žrtve za državu i tako su bila ogromna nastojanja onih, koji ni danas ne mogu mirno snivati svoj večni san zbog neispunjenih i neutaženih čežnja. Zbog toga je ovo, što imamo u materijalnom pogledu, relativna pravica, koja je izvođena junaštvom i najvećim mukama, ako možemo tako da kažemo. Apsolutne pravice nema, iako su bile težnje i borbe apsolutno pravedne.

Ali ono što imamo: to je naše: sagrađeno na mrtvim životima i sa tih oltara darovano živim životima. Pred svetim likom otadžbine treperi žižak večne Pravde. Ta svetlost svetli iz Božijeg srca. Samo ta svetlost je apsolutno pravedna i istinita zbog toga je tako daleko od nas. Njeni plamički — to su naši ideali.

I zbog toga cenimo ono, što je naše, tako beskonačno i tako predano, da stojimo stalno na straži i bez straha za sebe — za život pojedinca — čuvamo stečenu i izvođenu imovinu. U toj skrajnjoj napetosti svih naših snaga gledaju naše oči bistro i vedro, jer neprestano važu i proce-

njuju vrednosti, koje smo pomenuli na početku. Pred nama se kupe i raspoređuju bogatstva plodne zemlje i naših voda, naših šuma i krševa, zelenih ravnic i surih planina. Grad i selo srasli su s tom stranom rodnom grudom, iz koje srču sok i izgrču kruh života. A zdravlje i proletna moć budućeg pokoljenja žubori iz sela u grad, kao što sja i žari radost i sreća iz detinjih očiju i izmučen i uvenuuo život žene — majke!

I sve to prostranstvo naše države, koje je ipak zbijeno u pre pomenutu ogradu, preleva uzduž i popreko etička snaga naših sokolskih ideala, koji podižu materijalne vrednosti i materijalna dobra do takve visine, da je ne možemo označiti i utvrditi samom rečju. Sokolska srca osećaju iskreno i duboko, i srce pokraj srca kuca u ponosu i poletu, a ujedno i u gorkom spoznanju, da ih ima previše koji su izvan nas, kojima je materija iznad etike i vlastita korist iznad blagodeti narodne celine. Individualni egoizam jeste naš najgori i najopasniji neprijatelj.

A kakvo je naše gledanje na sokolske zadatke i kakvo je naše prosuđivanje sokolskog rada i života, to smo rekli u „Putevima i ciljevima“, i to u poglavlju „Naš zadatak — naš život“.

Bilo bi preopširno, kada bismo hteli u ovom članku objasniti celo ovo poglavlje, zbog toga upozoravamo braću i sestre, da ga pročitaju u pomenutoj knjizi, koju mora imati svaka sokolska knjižnica, a koju bi trebalo da ima uvek pred očima i svaki naš član kao sokolsko evanđelje. Pravac, koji je sadržan u tome poglavlju, neka braća i sestre uvek imaju i nose u srcu, i prema njemu neka upravljaju sav svoj privatni i javni život i rad. U sokolstvu važi, kao nigde drugde, pravilo: Slušaj me i gledaj me! Kakav sam na reči, takav sam i na delu! Sve što učinim, mora bi-

ti u skladu sa vrlinama i krepostima, koje su sastavni i bitni deo mog unutrašnjeg života. Radimo, stvaramo, osećamo, mislimo bez obrazine na licu.

Predmet sokolskog uzgoja jeste čovek. Formirati našeg čoveka u viši kulturni tip Jugoslovena — to je velika zadaća, tako plemenita a ujedno i tako teška, da joj mora svako, koji je za to pozvan, posvetiti sve svoje snage. A to su naši prosvetni i strukovni činovioci u svima jedinicama, koji moraju pre svega prednjačiti i biti živi uzor svima, kako mora raditi i živeti naš čovek.

I u okviru našeg delovanja i stvaralaštva dana nam je mogućnost da realno razvijamo slovensku akciju, koja obuhvata sve dobre, plemenite i viteške ljude po čitavom slovenskom svetu. Ispod sokolskih barjaka sakupio se preko milion sokolskih boraca. Cela ova sokolska vojska stoji u jednom taboru i pokorava se jednoj jedinstvenoj komandi!

Zbog toga nam je dana mogućnost moralne i materijalne odbrane otadžbine: moralne, jer sokolstvo raste u sunčanim talasima slovenskog sokolskog bratstva i stavlja ideale iznad materije; a materijalne, jer znamo, da će naići na jugoslovenski mač svaki, ko se zlonamerno dotakne Jugoslavije!

Ovo je naša ispoved u sadašnje doba, koje traži skrajnju napetost svih snaga pojedinčevih, koje traži najsavršeniju spremnost svakoga i svih, koji se ponosno i punom ljubavlju nazivlju jugoslovenskim Sokolima. Izvan nas nema života, koji bi imao punu sadržinu, koji bi bio zadahnut duhom borbenosti i spreman za svaku žrtvu. Sve ovo treba istaknuti i podvući, danas, kada se uspinje naše doba na najviši stepen sudbonosne sadašnjosti. Sada treba živeti, boriti se i pobediti.

E. L. Gangl.

Предњачки течај за чланице Соколске жупе Сарајево

Да би повећало број спремих предњачица, а тиме и појачало рад женских категорија по јединицама, женско начелништво Соколске жупе у Сарајево организовало је жупски предњачки течај. Течај се одржавао од 31 марта до 14 априла, а на њему се прешла грађа за општи предњачки течај, за вођење категорија, слетеке прсте вежбе за 1940/41 годину. Био је уређен на интернатској основи.

Предавачи су били: углавном с. Тончка Штифтарјева, савезна предњачица, која је водила течај и надзор над течајкама, жуп-

сар. Матице приредило је течајкама сјело у друштвеним просторијама. Последњи дан течајке су обишле музеј и разгледале Сарајево.

На коњу течаја одржан је испит, на коме су течајке показале лијеп успех. Сву бригу око исхране преузеле су на себе чланице Кола Соколица друштва Матице, а у том раду предњачиле су сестре Шумова Бојена, Рада Васиљевић, Милка Полуца итд. Течај је завршен заједничким ручком, на коме су упутили неколико топлих ријечи бр. старјешина Жупе, замјеница на-

ска начелница с. Јелена Допућа и жена замјеница с. Љ. Војновић, те браћа: Хасан Љубунчић, Милош Павловић, др. Николић и Бранко Куреш. Осим тога течајке су присуствовале и предавањима на међужупском просветном течају, који се одржавао тих дана у Сарајево. Сав рад, као и становање и прехрана, били су у дому друштва Сарајево-Матица. Полазница течаја било је свега 17 (16 редовних и 1 ванредна) из друштва: Сарајево-Матица 5, Згошћа Какањ 1, Фоча 1, Ужице 2, Чапљина 1, Имотски 3, те из чета: Семизовац 1, Рајловац 1 друштва Калиновић 2. — По завимању течајке су биле: 11 домаћица, 3 ученице, 1 кројачица, 1 свршена учитељ, приравница, 1 свршена ученица музичке академије.

Отварању течаја присуствовали су чланице ж. начелништва, старјешина жупе бр. др. Бесаровић Војислав, начелник жупе бр. Бојо Ружичка и неколико чланова С.О.Ж. За цијело вријеме трајања течаја владао је прави соколски дух, а течајке су показале велику вољу и интерес. Уочи завршетка течаја, чланство друштва

челнице и савезна предњачица, а свима се је захвалила једна течајка. Жупска начелница се захвалила свима, и полазницима и предавачима. Течај је завршен дирљиво, уз сузе растанка и уз соколску пјесму.

Овакви течајеви треба у будуће да буду још бројније посјећени, јер је много већа потреба предњачица, него одив на овом течају.

Župski slet u Borovu

Ove godine Borovo će doživeti najveću telovežbenu priredbu od svog postanka. Naše sokolsko društvo, posle uspelo organiziranog sveslovenskog pleša, primilo je na sebe još jedan veći zadatak, organiziranje sleta sokolske župe Osijek.

Sokolski slet, na kome će, pored Osiječke župe, sudelovati i druga društva okolnih župa, održaće se 28, 29 i 30 juna. Naše će društvo, kome je sokolska župa Osijek, gotovo u potpunosti preputila organizaciju sleta, pokušati da taj slet organizuje na takav način i u takovom obimu, da on prevaziđe, u pitanju organizacije i potpunosti programa, sve do sada poznato.

Već sada su organizovani otseci koji će primiti na sebe dužnost pojedinih delova organizacije, kao stanbeni, finansijski, tehnički i t. d. Sve je spremjeno, kako bi Borovo tog dana moglo dostojno da primi hiljade i hiljade sokola i drugih posetilaca. Naše društvo sprema jedan apel na građanstvo, u kom će tražiti svesrdnu podršku kod priredivanja sleta, i apelirati na ostale borovske organizacije.

Pored javnog nastupa i takmičenja svih kategorija, članstva, Sokoli spremaju još i naročite priredbe tih dana, kao svečanu akademiju, pa revanš utakmicu međunarodnih vrsta Bugarske i Jugoslavije, pa zatim festival narodnih igara u kome će se isticati čuvena dalmatinska igra „Moriska“. A na Dunavu biće uveče priredena venecijanska noć.

austrijskih vojnika, koji su provodili pljačkaški život u Hrvatskoj. Budući da ga je bečki dvor neprestano zapostavljao, a turska opasnost kucala na hrvatska vrata, Zrinski se odlučio da učini to, što su svi drugi radili protiv njega, da se sporazumi s Turcima, samo da se reši austrijskog nasilja i verolomstva. Ponude koje je, u njegovo ime, kapetan Bukovački stavio sultanu, Mehmedu IV, bile su: da Ugarska i Hrvatska dođaze doduše pod pokroviteljstvo sultanovo, ali da će Ugarskom i Hrvatskom vladati Petar Zrinski i njegovi potomci. Kad izumre njegovo koleno, Ugarska i Hrvatska će izabrati same novu dinastiju. Sultan ima da prizna Ugarskoj i Hrvatskoj staru slobodu i ustav.

Ovaj ugovor trebao je da potvrdi veliki vezir, Ahmed Čupri- lić. Ali on to ne učini, jer nije hteo rata s Leopoldom. Zavidljen lepim dočekom, Bukovački poručio Zrinskom da je njegova mislija uspela. Zrinski i Frankopan, ohrabreni tom porukom, počele spremati opšti ustanak u Hrvatskoj a preko svojih ljudi, i u Ugarskoj. Promatrajući ovu akciju hrvatskih velikaša iz današnje

perspektive, mi u njoj vidimo jednu misao, koja nam je veoma simpatična, a to je nastojanje da se, za borbu protiv neprijatelja, pridobiju, ne samo Slovenci, nego i doseljeni Srbi, krajišnici, čiji je duhovni vođa, episkop Mi- jakić, bio u prijateljstvu sa Zrin- skim. Ova namera Zrinskog i Frankopana, da se u borbi protiv Beča nadu, rame uz rame, svi predstavnici jugoslovenskog nara- da, zaslužuje da se podvuče. U pripremanju ustanka bio je naro- čito, aktivan mladi knez Franjo Krsto Frankopan, koji se neobi- čno radovao da će „križaci“ ne- mačkih vojnika „frkati po zra- ku“. I dok su se po Hrvatskoj o- rila borbene pesme, dotle je be- čki dvor, preko carigradskog po- slanika, doznao za pregovore Bu- kovačkog. U Beču su odmah do- nelu odluku o svrgnuću Zrinskog s banske časti, a na Hrvatsku je poslata carska vojska. Kad je ta vojska prodrla do Čakovca, Zrin- ski i Frankopan se odluče na po- slednji korak: da odu u Beč i da tamo urazume bečki dvor. Iako im je zagarantovana sloboda, u Beču ih je dočekala tamnica. Na- kon istrage od nekoliko meseci, stavljeni su pod naročiti sud, koji

ih je, radi veleizdaje, osudio na smrt. Za Zrinskog osuda kaže, da je „sagradio više od ostalih, jer je htio da bude ono što je Njegovo Veličanstvo, to jest nezavisni kralj hrvatski, te je s to- ga odista vredan da dobije na glavu, mesto krune, krvnički mač“. Frankopan je osuđen na smrt zato što je pisao buntovni- čka pisma protiv cara i dvora i što se svestrano zalagao za usta- nak. Smrtna presuda izvršena je 30 aprila 1671, u Bečkom Novom Mestu, najpre nad Petrom Zrin- skim, zatim nad Franjom Krstom Frankopanom. Njihov imetak na- punio je ispražnjene carske ola- gajne u Beču, a žena i sin Petra Zrinskog, progonjeni od Beča, završili su tužno svoj život.

28 aprila 1919 prenesene su ko- sti Zrinskog i Frankopana u Za- greb, gde su im se poklonile hi- ljade i hiljade oslobođene i uje- dinjene braće, od Triglava do Vardara, od Dunava do Jadrans- kog Mora.

Uništivši Zrinskog i Frankopa- na, Austrijanci su mislili da će u- ništiti ceo narod. Ali im to nije uspelo. Ni najgrublja neprijatelj- ska sila nije mogla da istisne kult Zrinskog i Frankopana iz duše

našeg naroda. Pre dve stotine šesdeset i nekoliko godina imali su Zrinski i Frankopan nameru da oslobode jedan deo našega nara- da od austrijskog jarma, i nar- od je, „putem prokrćenim nji- hovim velikim dušama, teškim i besprimernim žrtvama, kročio ve- likom cilju: slobodi!“ Slične oslo- bodilačke misli pojavile su se i u drugom delu našega naroda. Dok Zrinski piše svome narodu zavet: „Viruj Njemu kako suncu zim- sku!“ dotle Aleksa Nenadović, preteča oslobođenja drugog dela našega naroda, koji je završio kao i Zrinski, veli tadašnjem „od Beča česaru: „Ja nisam pismen, ali ću poći od manastira do ma- nastira i svud govoriti da se za- vetuje: da od sad nikad Srbin Njemu ne veruje“. — Frankopan je rekao u 17 veku: „Na vik on živi, ki zgine pošteno“, a Njegoš u 19 veku peva:

»Blago onom ko do vjeka živi, imao se rađa i roditi.«

I jedno i drugo može se odno- siti na Zrinskog i Frankopana koji su, svojim pregalačkim rad- om, zadužili ceo jugoslovenski narod, da se, oslobođen i ujedi- njen, većito klanja njihovoj uspo- meni. Prof. Hajrudin Čurić

Iz slovenskog sveta

ČEHOSLOVACI PROTIV HABSBUROVACA

„Československy boj“ (Pariz) objavljuje u broju od 19 aprila, na uvodnom mestu, članak čehoslovačkog ministra u Parizu, S. Osuskog, u kome se odlučno istupa protiv svih pokušaja habsburške propagande, da bi, kao jedini lek, za odbranu od pangermanizma, trebalo restaurirati austrougarsku monarhiju. Osuski piše, da su se Čehoslovaci u čitavoj svojoj istoriji borili protiv Habsburgovaca i da ne žele nikada imati s njima ništa zajedničko. Današnja borba Čeha i Slovaka protiv nacionalsocijalističke Nemačke ide zatim da Česima i Slovacima stvori bolju budućnost i potpunu nezavisnost, jednako kao i svima malim narodima u Evropi. A budućnost se ne zida na taj način, što se dižu iz mrtvih, već davno trule institucije i propale dinastije, koje su bile uvek ugnjetavači slobode svojih naroda. Članak završava: „Fudalizam i habsburška dinastija predstavljaju za nas strašnu i mrtvu prošlost, u koju ne želimo nikada da se vratimo. Nećemo da skačemo u vodu, zato da se zaštitimo od kiše; niti svoju slobodu tražimo na taj način, da se priklonimo novom jarmu. Habsburška monarhija je mrtva i neka počiva u miru!“

NOVA POLJSKA SPOLJNA POLITIKA

Poljsko Narodno Veće u Angersu, u Francuskoj, koje zamenjuje poljski parlament, nastavlja debatom o spoljnoj politici, o čemu smo pisali u prošlom broju „Sokolskog Glasnika“, kad smo zabeležili govor poslanika Kwiatovskog. G. Kwiatovski je u svom govoru oštro osudio politiku pukovnika Beka, koja je bila glavni krivac za propast Čehoslovačke i Poljske, pa je tražio da u buduću poljska država nauže saraduje sa braćom Česima. U sličnom duhu govorili su i svi ostali predstavnici poljskog naroda. Tako je n. pr. predstavnik seljačke stranke, g. Javorski, izjavio, da Poljska mora svoju politiku da bazira na saradnji svih slovenskih naroda, koji treba da se odupru germanskom imperijalizmu. On je zagovarao stvaranje jedne federacije država između Baltičkog, te Crnog i Jadranskog mora, čiju bi jezgru činile slovenske zemlje, ne dirajući u suverenost pojedinih država. — Predstavnik socijalista, Adam Ciolkosz, je također napao Bekovu politiku, tvrdeći da je napuštanjem Čehoslovačke, bila otkrivena čitava južna poljska granica i prepuštena na milost i nemilost nemačkom udaru. Zato u budućnosti treba najtešnje saradivati sa Čehoslovačkom i Rumunjskom, te sa ostalim narodima, u srednjoj i istočnoj Evropi. Treba stvoriti sporazum sa Ukrajincima i Belorusima, na bazi potpune ravnopravnosti i uzajamne pomoći. Poljska neka se čuva u budućnosti od takvih vođa, koji suviše visoko dižu glavu. — I drugi socijalista, J. Szczerbinski, je kazao, da je bivši poljski režim išao na ruku hilerizmu, u podjarmilivanju Čehoslovačke. — Dr. T. Bjelicki, šef nacionalne stranke, je osudio najoštrije protučesku politiku g. Beka, i požalio što dokumenti o odnosima sa Čehoslovačkom nisu objavljeni u poljskoj Beloj knjizi. On nije za takve federalističke planove, koji bi ograničili suverenitete pojedinih država, ali je za to, da se stvore što uže regionalne i gospodarske veze između slovenskih država u Srednjoj i Istočnoj Evropi, a naročito između Poljske i Čehoslovačke. Naglasio je, da Poljska mora dobiti široki pristup k moru, preko Istočne Prusije.

IZ ČEŠKO-MORAVSKOG PROTEKTORATA

Svi listovi u Češkomoravskom Protektoratu, objavili su, u oči rođendana g. Hitlera, naredbu, upravljenu svima nadležnima i svima udruženjima, da moraju ukasiti svoje zgrade zastavama, a sve opštine su dobile nalog, da pozovu građanstvo da ukrasi i svoje domove. Škole su dobile nalog da održe predavanja o rođendanu g. Hitlera, a svi listovi su dobili slike sa uputstvima da ih donesu na prvoj strani.

Američka revija „Hoy“ objavila je nedavno zanimljiv članak, u kome se opisuje poseta stranih novinara kod Dr. Hahe. Novinari su bili začuđeni, kad im je Dr. Hahe kazao, da će Čehoslovaci ponovo zadobiti samostalnost, čim se rasčisti situacija u Evropi. Ali kad su ga zapitali, kako to misli, Dr. Hahe nije odgovorio. Isto tako je zanimljiva izjava Dr. Hahe na sednici partije „Narodni suručestvi“, od 11 aprila, u kojoj je kazao, da Česi ne mogu da usvoje nacionalsocijalizam, koji je ponikao u Nemačkoj.

Strani listovi javljaju, da su iz državnih ustanova u Češkoj otpušteni svi bivši legionarski oficiri, a sprema se otpuštanje i ostalih legionara. Nemci kušaju, da izvedu presiju na pojedine Čeha koji imaju nemačka imena, da se izjave kao Nemci. U vezi sa slučajem studenta Smudeka, koji je ubio jednog člana Gestapa, bilo je u Domažlicama i u Pragu uhapšeno gotovo 1000 lica. Izgleda, međutim, da se student Smudek već nalazi u inozemstvu, po svojoj prilici u Francuskoj. — Krajem marta objavile su nemačke vlasti popis knjiga od preko 2000 autora, koje se smatraju kao „nezgodne“ za današnje vreme, pa se moraju isključiti iz knjižara i javnih biblioteka. Između ostalog, isključene su sve knjige ruskih autora, i sve ih zaplenjuje policija. Računa se, da će biti uništeno oko 3 miliona čeških knjiga. — I u Pragu je naredeno da se sakupljaju metali, pa to sakupljanje vrši policija. Među takve metale ubrajaju se i „suvišni i neestetski predmeti“; a pošto zvanična Nemačka ne priznaje modernu umetnost, to se tvrdi, da će biti odstranjeni i alegorični brončani kipovi, na spomeniku Jana Husa, Palackog itd. U stari metal su bačeni i svi Masarykovi spomenici, koji su bili u sudetskim krajevima. U vezi sa nedostatkom metala u Protektoratu, javlja se, da je Praško gvozdarsko društvo bilo prisiljeno da ograniči posao i da otpusti vrlo mnogo radnika. Istovremeno se javlja, da će biti likvidirana i Legionarska banka u Protektoratu.

PREMEŠTAJ VREDNOG SOKOLA

Pišu nam iz Turna, kod Karlovca: U našem selu službovao je kao učitelj domaći sin, Dušan Bjeljić, čija je porodica ovde naseljena već preko 90 godina, na zadovoljstvo Hrvata i Srba, čije je nepodeljene sirpatije uživao, za svog osamgodisnjeg boravka u Turnu. Iako ima dvoje dece u srednjoj školi, iako je bio za 17-godišnjeg službovanja uvek ocenjivan vrlo dobro, premešten je u Veliku Popinu kod Gračaca u Lici, samo zato što je bio osnivač Sokolske čete u Turnu, koja je njegovim trudom nabavila zemljište za dom i po svom radu postala poznatom, kao uzorna sokolska jedinica, i što je u upravi sokolske župe Karlovac bio pročelnik za Petrovu petljetku. Njegov premeštaj, učinjen po želji nekolicine demagoga, izazvao je opravdan revolt kod svih trezvenih ljudi, ali to ne vredi ništa, kada je mržnja jača od pravde.

Програм рада Соколске жупе Београд

На првој седници нове управе Соколске жупе Београд, се бр. инж. Вучковић, први заменик старешине, захвално досадашњим сарадницима истичући узвишеност соколског рада за народ, Краља, и домовину. После тога, узео је реч нови старешина, бр. Велимир Поповић, који је у опширном говору изнео план рада за ову годину, изазвавши општу пажњу и одобравање. У првом реду треба да влада међу браћом слога и братска љубав, па ће успети бити осигурани, нагласио је бр. Поповић.

Истакао је потребу приређивања соколских вечери. Жупа мора бити иницијатор рада. Све јединице морају се обилазити. Сваки члан управе добиће у том погледу задатак. Предавања морају да буду приређивана што чешће. Разноликост рада треба да привлачи масе у наше редове. Просветни рад мора да буде одгојан. Не сме се чути поsvака у соколским редовима. Неморала не сме бити међу соколцима. Излети се морају приређивати у што ширем обиму. Музика и песма нека се гаје у свакој јединици.

Жупа ће настојати да добије веће просторије, које ће одговарати њеним потребама. Соколана мора бити храм. Са алкохолном треба повести најоштрију борбу, јер он поквари и уништи све што соколана створи.

Настојаће се, да свако преотлично соколско друштво месечно једном јавно испусти пред публику, са одабраним програмом. На Коларчевом народном универзитету треба приређивати месечно пригодне соколске приредбе.

Круна свера рада треба да су 6 септембар и Први децембар. Да будуће прославе буду још лепше, бр. Поповић изнео је занимљиве предлоге, који ће достојно узвеличати наше највеће празнике.

Посебна пажња биће посвећена раду на селу. Напредак села у словљава и напредак државе, као целине. Рад у СПП биће такођер постостручен, јер је близу дан, када ће се подожити рачун о учињеним заветима. Његов говор био је срдечно поздрављен.

При конституисању управе, за тајника је изабран бр. Душан Јовановић.

Jm.

POZIV STATISTIČKOG OTSEKA SOKOLSKIM ŽUPAMA

Savezni statistički otek poziva bratske župe Beograd, Cetinje, Karlovac, Novo Mesto, Osijek, Petrovgrad, Sarajevo, Split, Tuzla, Užice i Zagreb, neka, prema mogućnosti, kretom pošte pošalju Savezu godišnje statističke izveštaje za 1939 god., pošto ih Savez do danas nije primio ni od jedne od njihovih jedinica. Ostale župe delimično su već obavile ovu dužnost ali, sem župe Novi Sad, koja je u punoj meri ispunila svoju dužnost, sve ostale duguju po neke izveštaje za svoja društva i naročito za čete. S toga molimo bratske župe Banja Luka, Celje, Kragujevac, Kranj, Ljubljana, Maribor, Mostar, Niš, Skopje, Sušak-Rijeka i Sibenik-Zadar, da i one požure odaslanje statističkih izveštaja Savezu, da može statistički otek blagovremeno zaključiti statistiku za 1939 godinu.

IZ Č. O. S.

Iz Praga javljaju, da se starešina ČOS, univerzitetski profesor Dr. Truhlarz, još uvek nalazi u zatvoru, u Pragu, ali da bi skorih dana imao da bude prenesen negde u Rajh. U poslednje vreme su raspuštene tri sokolske župe, i to Blanicka, Žiškova, i Jerolimova.

Javno glasanje i presija na Jugoslovane

Opštinski izbori u Banovini Hrvatskoj su raspisani za 19 maj, i za njih je predviđeno javno glasanje. Kad je čak i „OBZOR“ izrazio čuđenje na tim odstupanjem od demokratskog načela, „HRVATSKI DNEVNIK“ je odgovorio, da bi „u krajevima izvan Banovine Hrvatske bilo potrebni je tajno glasanje, zbog osiguranja izborne slobode, nego li u Banovini Hrvatskoj“. „Hrvatski dnevnik“ je pisao, da u toj banovini „neće biti ni terora ni falsifikata kod izbora“; da izbori „neće imati karakter stranačkog nadmetanja, koji se javlja tek onda kad opštinski izbori trebaju biti barometar političkog raspoloženja naroda“, a da je „u Banovini Hrvatskoj to raspoloženje svakome poznato“.

Sam „Obzor“ konstatuje, da je ova argumentacija vrlo labava, a treba nadodati, da se ona ni najmanje ne razlikuje od argumentacije totalitarnih režima, u fašističkim i boljševičkim državama, koji su zaveli „referendume“, sa javnim glasanjem i sa jednom jedinom lisiom, pravdajući to tvrdnjama, da je „raspoloženje naroda kod njih svakome poznato“; da je „narod sav uz vladajuću partiju“, te da kod njih „nema ni terora ni falsifikata“. Sve je to, međutim, grdno protivurečje i laž, jer raspoloženje naroda nije nikada i nigde unapred poznato; a ako je poznato, čemu se bojati da se tajno i bez presije izrazi?

Nas međutim sve to zanima i sa drugog gledišta. Javno glasanje znači uvek presiju, a mi iz dana u dan objavljujemo bezbroj dokaza, kako se Hrvati jugoslovenske orijentacije u Banovini Hrvatskoj smatraju kao bespravno roblje, koje se po miloj volji napada, premešta i otpušta, čak i onda kada su kod prošlih izbora glasali za listu Dr. Mačeka. Glavna oštrica nije uperena tamo, ni na komuniste ni na frankovce; šta više su se mnogi od njih uvukli u redove Hrvatske zaštite, da pod firmom hrvatsva gone Jugoslovene. I stoga se ne treba čuditi, ako izrazimo bojazan, da javno glasanje (i još sa ovakvom totalitarnom argumentacijom!) ima u prvom redu za cilj, da onemoguću afirmaciju jugoslovenske orijentacije među Hrvatima, i da spremi presiju i progonstva za one, koji bi se za tu afirmaciju založili.

ZBOG MRZNJE NA SOKOLSTVO UPROPAŠTAVA SE SELO!

Pišu nam iz Lasinjskog Sjeničaka: Naš desetgodišnji učitelj br. Vjačeslav Baratinski, koji je za 17 godina boravka u ovome

sreću, prepородio seljačka gospodarstva, uvodeњem racionalnog obradivanja zemlje, održavanjem tečajaeva za nepismene, za zadržarstvo, vočarstvo itd., premešten je u zabitno selo Stipan, samo zato što je Soko! Molio je da sme ostati u školskom stanu, dok mu žena ozdravi, ali mu je naredeno da seli u roku od 24 sata, što je i učinio, vukući smrtno bolesnu ženu u Stipan, daleko 4 sata, gde je ipak, dobio od svog novog upravitelje (mladiča sa godinu i po učiteljske službe!) jednu sobicu bez peći, a do lekara mu je prosto nemoguće.

Koliko su seljaci Sjeničaka voljeli br. Baratinskog, dokaz je da su sakupili 531 potpis na molbu za obustavu premeštaja. Ali bez uspeha, jer ih nisu ni pustili pred bana.

Narod je strahovito ogorčen na ovakvu nepravdu, tim više, što je namesto br. Baratinskog, došao neki mladič, koji nema ni pojma o ekonomiji, pa će čitava akcija br. Baratinskog biti uništena. Ali šta mari, kad je mržnja na sokolstvo važnija i od narodne volje i od napretka i blagostanja sela?!

PODMETANJA NAŠIH PROTIVNIKA

Pišu nam iz Betine: Našim protivnicima kao da nije bilo dosta onog divljačkog napada, izvedenog na našu sokolanu, na nagovor jednog sveštenika, pa su nastavili gonjenjem sokola i na drugi način, u želji da nas unište. Tako su n. pr. ukrali jednom seljaku ovna, i krvlju označili „trag“ do kuće jednog sokola, koji je smesta bio uapšen. Međutim, žandarmerija je naknadno pronašla pravog krivca, ali mu se nije ništa desilo. Našeg brata su ipak pustili na slobodu. Drugom zgodom provalili su u crkveni podrum i opet okrivili Sokole, pa je brat Slade bio uapšen i zlostavljan, ni kriv ni dužan.

Tako se, iz dana u dan podmeću sokolima razne nepodopštine, sa strane sinova austro-italijanaša i protivnika svega što je hrvatsko i jugoslovensko. Mnogi Betinjani su se zbog toga opet vratili na jedini ispravn, jugoslovenski put, a Sokoli se spremaju, da obnove svoj porušeni dom.

Сретне празнике Христос Воскресе!
жели браћи и сестрама „Вера“, галантерија и парфимерија.
Београд, Булевар Ослобођња

Za „Sokolski Glasnik“!

Jedan brat iz Paga nam piše:

„SOKOLSKI GLASNIK“ primamo redovito svake nedelje. Odmah po primitku on se zajednički čita i, naprosto guta do poslednjeg retka. „SOKOLSKI GLASNIK“ je omiljen i kod ostalih građana jugoslovenske orijentacije, te tako posle nas mora da ide iz ruke u ruku.

Poverenik „Sokolskog Glasnika“ iz Kaštel Sućurca, br. Hrvoje Mikić, piše nam:

„Molim vas, da mi od sada šaljete 15 komada „Sokolskog Glasnika“, jer je interes za naš list u našem mjestu iz dana u dan sve veći...“

Starešina Sokolskog društva Travnik, br. Puniša Durđić, šalje nam adrese trinaestorice novih pretplatnika, za koje će odmah uplatiti pretplatu.

Prosvetar Sokolskog društva Konjic, br. Šefik Bešliagić, šalje nam pretplatu za četiri nova pretplatnika na „Sokolski Glasnik“.

Ne bi smelo biti nijednog brata, koji nije pretplaćen na „Sokolski Glasnik“, ako mu to ikako dopuštaju finansijske mogućnosti, a svaki pretplatnik trebao bi da nam nade najmanje po jednog novog pretplatnika!

Изјаве и гласови из Загреба

Швајцарски лист, „Tribune des nations“, је објавио недавно два значајна разговора са г. Др. Мачеком и г. Др. Јурјем Крњевићем. У својој изјави Др. Мачек је заговарао политичку солидарност балканских и подунавских држава, па се одлучно изјавио против хабсбуршке пропаганде, која иде за успостављењем Аустроугарске монархије. Др. Мачек је изјавио, да су сви народи у Аустроугарској монархији били жртве неправде, и да је крај хабсбуршке монархије значајно њихово ослобођење. Даље је казао да споразум између Срба и Хрвата претставља значајан прилог за консолидацију прилика у Европи, и да су Хрвати сретни, што су нашли разумевања код Кнеза Намесника Павла. „Иностране пропаганде настоје да задрже остварење нашег идеала, али ми ми, ни наши сународници Срби, нећемо наседају тим интригама!“

Др. Јурјем Крњевић је изјавио, да се покушало посејати раздор између Хрвата и њихове браће Срба, али да је све то прекинуто. Учествовање Хрвата у вођењу државних послова, је искрено и стварно.

„Југославија треба да чува своје јединство и мир у оквиру својих граница, како би могла да консолидује и свој међународни положај. Хрвати су искрене присталице југословенске државе на основу једнакости између Хрвата и Срба, и никада неће пристати да се поведу за разним обећањима споља која им се чине у циљу да се подрије српско-хрватски споразум створен после толиких напора“.

Г. Др. Мачек је и румунском листу „Курентул“ дао изјаву за сарадњу земаља Средње Европе, у којој је казао:

„Оживљавање Хабсбуршке монархије значило би оживљавање некадашњег ropства. Уз велике жртве успели смо да се ослободимо и ујединимо. Данас нас ништа не може разјединити, као што не може разјединити ни Румуне. Наша сарадња треба да потиче од нас, по нашој слободној вољи, а никако путем било каквих нових формула, наметнутих са стране“.

Посве је природно да су овакве изјаве, у којима се одлучно отклања свако страном мешање у наш државни и национални живот, и у којима се пресецају непријатељске интриге, — нишле на одобравање и задовољство у читавој нашој јавности, која у њима види одлуку хрватских претставника да, заједно са свима родољубивим Хрватима, бране независност и целокупност Југославије, пред сваком спољном опасаношћу. Запажа се, сем тога, да те изјаве нису осамљене, већ да се у загребачкој штампи јављају гласови, чији је циљ, да унесу мирнији тон, да отклоне атмосферу неповерења, да пусте по страни унутарње спорове и да упозоре хрватску јавност, да у данашњим приликама сигурност државне целине треба да стоји изнад свега осталог. Сем „Нове Ријечи“, која је увек узимала тај правац, сам „Хрватски дневник“ третира често спољна питања наше државе, и залаже се за што успешније њихово решење. „Обзор“ је у последње време објавио неколико чланака, у којима је позивао Хрватску јавност, да се прихвати озбиљног рада и да се остави политике романтичног опозиционарства по сваку цену. У једном од тих чланака „Обзор“ је писао:

„Ми живимо и свађамо се и чине нам се важни догађаји локалне природе, свакако важнији од дипломатских акција свјетске политике. Заокупљени уским хоризонтом страначких борба, пратимо сасма површно што се догађа око нас и тек онда, када ћемо бити непосредно тангирани, зачудити ћемо се, да нас „неутралце“ хоће нетко да продума. Да на селу нема довољно хране ни за човека ни за марву, да је скупоћа просјечно прешла двадесет посто, од септембра, о том заиста расправљамо и на то се љутимо и мислимо, како би то пребацили на кога другог. Ако се руши ауторитет власти и саботирају све одредбе, настати ће у сваком погледу анархија, и сваки ће почети мислити само на себе и на своју корист, а бановина и држава нека си помогну како знаду.“

На крају „Обзор“ упозорава шта је све Швајцарска жртвовала, да усаврши своју народну одбрану, па тражи да Југославија треба да учини то исто те да је сви њени грађани у томе помогну.

Међу значајне гласове спада и чланак „Католичка омладина мора да се спредијели“, у сплитској „Католичкој Ријечи“, у коме се хрватска католичка омладина позива, да престане да се колеба између супротних начела, јер време тражи од ње одређене путеве. Чланак отворено удара на извесне готске симпатије у делу хрватске омладине, која је од тоталитарних држава очекивала неку „независност“, по узору Словачке. Међутим чланак упозорава, да се у садашњем конфликту „знаде врло добро ко је нападач“, и да су сви изговори, да се то догодило због економског заокружавања Немачке, нетачни. Ма шта се мислило о западним народима, данас они бране слободу и права малих и потлачених; па хрватска омладина према томе треба да узме гледиште.

Ма колико да се ми идеолошки разликујемо много од свих тих изјава и личности, сматрамо да је потребно да се забележе, као значајна и утешљива појава. Али при том подлачимо поново, да иза изјава треба да следе и таква дела; па да у Бановини Хрватској треба да престане већ једном планско шиканирање свега што је српско и југословенско, а с друге стране неумањено гледање кроз прсте, па и заштитивање свега што је франковачко и деструктивно, а што служи баш страним интригама!

Veze izmedju bugarskih „Junaka“ i Sokola

Sokolsko društvo Batajnica primilo je poziv od bratskog društva „Junak“, iz Pernika u Bugarskoj na proslavu petnaestogodišnjice opstanka perničkog Junaka, koja će se održati 6 maja Sokolsko društvo je svesrdno prihvatilo poziv, pa će u lepom broju poći u Pernik, gde će se povesti pregovori oko organizovanja zajedničkih bugarsko-jugoslovenskih priredaba u Batajnici, koje bi se održale 26, 27 i 28 jula, na kojima će doći do manifestacija sokolsko-junackog bratstva. Napominjemo, da ovo nije prvi susret batajničkih Sokola sa braćom Junacima iz Pernika. Prvi puta sreli su se 1935 godine u Perniku, a 1937 u Batajnici, zatim prošle godine na sletu u Sofiji a 26 jula opet u Batajnici.

Међужупски просветни течај у Београду

На дан 6, 7 и 8 априла т. г. Соколска жупа Београд организовала је I Међужупски просветни течај из жупа Београд, Нови Сад, Петровград и Осиек. На овом течају узело је учешћа 65 течајана, а њима је руководио проф. Момир Синобад, просветар жупе Београд.

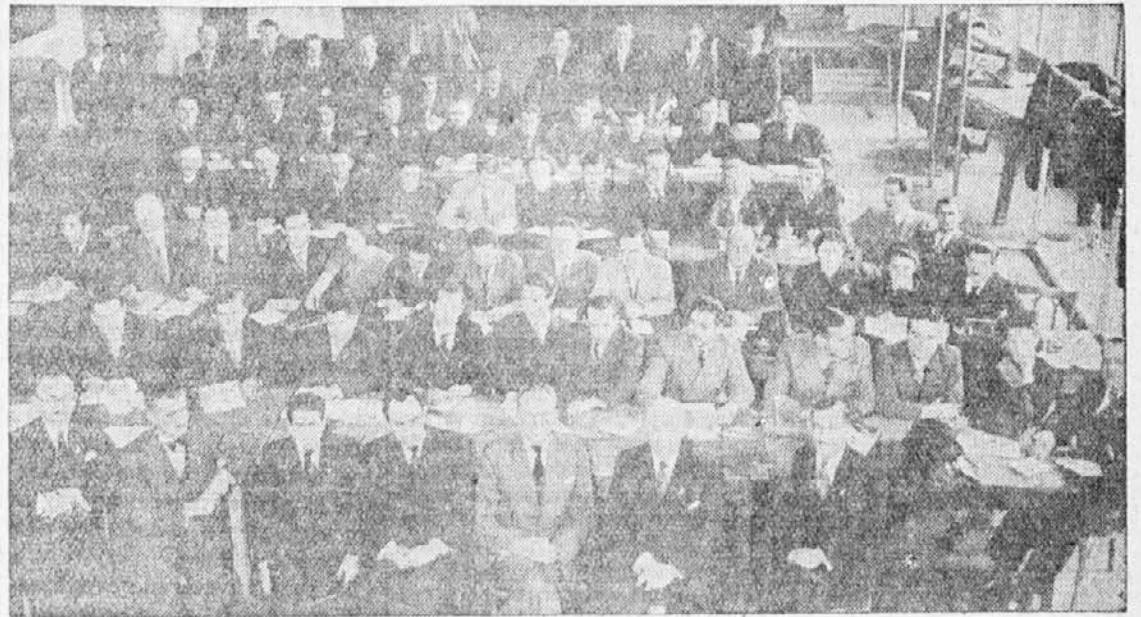
Иако је материјал био веома обилан (28 предавања), истрајном вољом предавача и течајана, савладан је у току само три дана. Пратити дневно по осам и више разних предавања, није лако ствар, али баш и у томе се огледа соколска воља да истраје у свему, када је у питању рад у соколству, који има да послужи добру народа. Течајци нису показали ни најмање умор, јер су

војништа): Милош Васић; — 9) Трезвеност: Драгољуб Вишњић; — 10) Чиме нас нападају и како да се бранимо: дебата; — 11) Соколска једнакост, братство и слобода: Милић Мајсторовић; — 12) Соколска организација: Др. Кристо Грбин; — 13) Соколство и споразум: Радомир Грђић; — 14) Соколска идеологија: Инж. Светислав Вучковић; — 15) Идешне школе за ново чланство: Момир Синобад; — 16) Соколска историја: Богдан Сперњак; — 17) Беседништво: Димитрије Станковић; — 18) Народна одбрамбена акција: Љуба Максимовић; — 19) Историја соколства: Боривој Јосимовић; 20) Соколско позориште и рецитације: Вукашин Биволаровић; — 21) Југо-

шено је да се сва предавања стенографишу и штампана повежу у једну свеску, коју сваки откупљује уз минималну цену, било за себе, или своју јединицу.

Са организацијом течаја сви смо задовољни; ни с једне стране није било ни најмањег недостатка Брат Момир Синобад је као вођа течаја с нама „отседео“ цео течај, те се бринуо и старао за све и за свакога, па нас срдечно поздравно при завршетку течаја.

Пред свршетак течаја нас је посетили и брат, др. В. Белајчић, први заменик Старешине, пратен браћом Грђићем и Максимовићем. Пришао је сваком течајцу, и разговарао с њима, а затим нас узнео својим говором у сфери

браћа предавачи“ умели да нас одушеве до те мере, да смо били приправни да их слушамо још двапут толико.

Желимо нарочито да истакнемо предавања браће Радмипа Грђића, главног секретара Савеза, који је говорио о СШ и о соколству у вези са приликама у земљи — те Љуби Максимовићу, генералу у пензији, прочелнику народноодбрамбеног отсека Савеза, који је говорио о народноодбрамбеној акцији. И брат Максимовић и брат Грђић изнели су све оно, што у нашој средини не ваља, а што мора бити отстрањено по сваку цену. Учили су нам много вере и поуздања, показавши нам да немамо чега и кога да се плашимо, јер у нашим редовима постоје борци и јунаци који знају шта хоће.

Сва браћа предавачи, без изузетака, а њих је био леп број, показали су се на висини задатака, баш прави соколски пионири. А течајци су са једнаким задовољством слушали све предаваче, јер су и њихове теме и њихова излагања била садржајна и интересантна.

Атмосфера и дух, који је владао за цело време течаја, био је кроз соколски, и међу течајцима, и између предавача. Имали смо осећај као да смо сви стари знајци, иако смо се многи први пут видели.

Да би се добила бар приближна слика онога што је урађено, побројаћемо овде све теме и сваког њеног предавача: 1) Соколска штампа и остала средства соколске пропаганде: Момир Синобад; — 2) Историја гимнастике и соколство: Богдан Сперњак; — 3) Југословенска мисао у Соколу: Драгољуб Николић; — 4) Соколство и слободство: Др. Михаило Градојевић; — 5) Соколски теловежбени систем: Рафаел Бан; — 6) Соколска Петрова Петољетка: Радмипо Грђић; — 7) Културно приредна акција на селу: Коста Поповић; — Соколске приредбе (цуткарска по-

словенство, соколство и народ: Адо Штефан; — 22) Здравствена акција у соколу: Др. Миодраг Стефановић; — 23) Просветни рад и просветари: Јакша Бумбер; — 24) Научни основи соколства: Миша Станојевић; — 25) Социјална акција у Соколу: Милутин Магазиновић.

Течајци су били разнолики по грађанском позиву, јер су били заступљени: учитељи, судије, свештеници, студенти, прив. чиновници, трговци, па и земљорадници. Не треба речитијег доказа, да је соколство оште народна установа, јединица која може да усклади све супротности јавног живота и да их усмери ка једном јединственом правцу: подизању народног духа и националне свести у свима слојевима нашег народа, и у свим крајевима наше лепе отаџбине Југославије.

Како се из овог скученог приказа види, течај је био свестран и као такав веома користан; а нарочито дух и смисао свега што је тамо изговорено. Тај дух није могуће несаопштити. Њега смо ми сви понели у својим душама и сваки ће настојати да га раанесе и посеје на сваком месту, у раду и животу.

Течај је почео 6 априла, и отворио га је поздравним говором зам. стар. Соколске жупе бр. инж. Св. Вучковић у присуству браће Рад. Грђића и Драг. Атанасковића.

Предавачи су се ређали из часа у час, са малим паузама, до заједничког ручка. У 2 часа по подне већ је сваки био на своме месту, предавања су се настављала, до закључке у самој учионици; па опет предавачи, па заједничка вечера, и сваки на своју настанбу.

Последњи дан приказан је филм „Ој летни сиви Соколе!“ — Обављено је и заједничко фотографисање, али нажалост, у том тренутку било је само неколико предавача присутно.

По предлогу бр. Синобада, ре-

правом соколског света. Колико соколског духа лежи у његовим речима: „Сада ево стигло са нашег Плавог Јадрана, где прилике за наше соколство нису ружичасте, куда сам ишао да окрепим, а сам се окрепљен вратио!“ Па даље: „У народ се мора унети соколска светлост којом се има осветлити ум народа. Дужности сокола треба схватити дубоко и широко, а не уским просветним радом. Просветари морају бити мисонари-апостоли, њихов рад мора бити управљен у смеру васпитања свега нашег народа на подлози хришћанских осећаја и религиозног схваћања реалног живота.“

Пошто је бр. Белајчић бурно и топло поздрављен, поздравно је брат инж. С. Вучковић зам. стар. жупе Београд, као домаћин течаја, течајце врло лепим и патриотским говором, а завршну поздравну реч упутно је брат Синобад.

И овим путем изричемо нашу најтоплију захвалност свој браћи предавачима на њиховом труду, а браћи приредивачима што су уложили и материјалне и моралне жртве за успех овог течаја.

Првенка Павле Кванћ

Jubilej Sokola u Oklandu

Jugoslovensko sokolstvo u Americi proslaviće najsvčanije 28 aprila trideset godišnjicu osnutka prve sokolske jedinice u Americi. Naime, toga dana je pre 30 godina osnovano Sokolsko društvo u Oklandu. Na proslavi će, pored sokolskih jedinica, učestvovati i sva nacionalna i petporna društva naših iseljenika u Severoameričkoj Uniji. Kroz minulih trideset godina bila je delatnost našega sokolstva u Americi vrlo plodna, što se naročito pokazalo kod sletova u Oklandi, San Francisku, Sakramentu, Los Anđelosu i dr.

ПРОСВЕТНО-ПРИВРЕДНИ РАД ПО ЧЕТАМА

Први услов, који мора да испуњава сваки соколски просветни посленик на селу, јесте његова правилна оријентација, његово снажање у средини где мисли да ради, његово упознавање са потребама те средине и његов начин рада. То је потребно због тога што су сеоске средине различите и што поседују нарочите особине, којима се соколски просветно-привредни рад мора прилагодити. Сваки такав посленик мора рачунати са стварним стањем ствари, менталитетом средине, карактером појединаца и њиховим ставом према соколском раду. То је потребно и због тога што се у село шаљу најчешће млади и неискусни радници (мислим на учитеље и свештенике који представљају у највише случајева покретаче културно-привредног живота у селу), а они због свога непознавања тежине соколског рада долазе у положај који је врло често и незахваљан. Сваки радник на селу мора рачунати са великим самопрегором, жртвама, разочарењима, препрекама и другим тешкоћама, јер ће његов рад свему томе бити изложен. Разуме се, то не треба да буде правило у свакој сеоској средини, али је искуство показало да је то у 80% случајева тако. У оних покрајинама, које су биле изложене дуго времена рђавом туђинском утицају, и где су насилиним путем затирани многи лепа обичаји, традиције чак и језик, народ је, сасвим разумљиво, због тешког животног искуства, постао страховито неповерљив. Зато је потребно сваком посленику да таквој средини прилази полако, без великих програма и да његов рад, још у првим данима, даје озбиљну слику. Сваки посао који предузима, мора бити такав да се сигурно може и завршити, али са успехом. Само такви почетци биће услов да се и народ приближи раднику, и да га заволи оном истом љубављу, којом је и радник заволео њих. Такви почетци су основа за стварање смисла за заједнички рад, а када се то постигне, наше село постаје моћан фактор, чије су снаге големе и чији резултати рада превазилазе, реко би се, и њихове сопствене моћи.

Шта ћете, такав је наш сељак, а ви, ако будете довољно вешти, да све што је потребно учите још одмах у почетку, ако се правилно снажете и изаберете добар и користан посао и, ако тај посао добро свршите (а рачунајте да ћете у 90% случајева морати сами да га свршите), онда ћете ви, постајући његов прави пријатељ и он вас више никад неће пустити да сами радите. Од онда ћете моћи увек да рачунате на његову подршку и помоћ. Дакле, важно је знати како ће се пробити лед неповерљивости, иза које ће синуги свим сјајем његова красна душа са свим особинама високе вредности и могућности. То је због тога тако што његовом просвећивању (мислим правом просвећивању изван абецеде) није нико поклањао никаву пажњу. А ваша је дужност, кад се већ једанпут спријатељите, да га истински поучите свему што треба да зна, а пре свега да га приволи-те да заволи књигу, јер ће му она у његовом животу и раду бити најбољи и највернији друг. Ја сам имао у четири чланова који су били старији од 50 година, који су волели књигу, а нису знали читати, па су се трудили да и то науче само да би могли друговати са књигом. И

за мене, као сељака и њиховог учитеља, који је такођер самоучки нешто научио, то њихово дошње друговање с књигом, било је велико задовољство.

Дакле, како ћете почети? Шта је најважније да радите кад дођете у село где о соколу не знају много и где бисте ви хтели да радите? — **Прва вам је дужност да селу, односно ту средину у коју сте дошли, добро упознате у проучите.** Као што смо већ рекли, свака средина, а нарочито сеоска, поседује нешто нарочито: разне традиције и обичаје, менталитет, погледе на свет, карактере људи с којима треба да радите итд. А то све треба да се зна ако се хоће да још одмах у почетку ударе добре смернице за рад. Ко то успешно реши, може очекивати да је осигурао сарадњу људи у сваком погледу. Тај први посао зове се **оријентација**. После тога долази **организациска посла**, која мора да се спроводи смислено и систематски. Први део обухвата тражење хитних потреба те средине и радова који се требају хитно извршити. При томе треба одмах мислити на стварање програма за рад у јединици. Ту долази у обзир: изградња четних амбара, набавка корисних пољопривредних справа, организовање мога, набавка добрих и корисних књига, добра предавања и говори са и без пројекција или слика, организовање посета функционера матичног друштва и Жупе, кратки тецајеви, речимо калемарски, дошње и тецајеви за неписмене, домаћински тецајеви за сестре које треба да се обуче ваљаном вођењу домаћинства, заједничко уређење домова, подизање и уређивање повртњака на приципу утакмице и изложбе, заједничко сађење воћа и винове лозе, заједничко подизање живих ограда, заграда, бунара, довођење чвесама, организовање прослава, забавних вечери, излета са предавањима и јавним вежбама у суседна села ради пропаганде, гајење добре стоке и живине, израда бољих сирева и осталих млечних производа, прерада и конзервсање воћа и поврћа, оснивање и рад по задругама, организовање разних отсека и вал по њима.

Ето, браћо, то су све послови који се могу у четама спроводити. То, разуме се, није све; свако село има своје нарочите потребе: негде подићи школу, негде цркву, негде соколницу, негде изградити Спомен-плочу, негде ископати бунар или довести чесму крај пута да се уморни путник има где одморити и воде напоити. Сваки од вас ће, према потребама средине у којој ради, изабрати послове по њиховој важности и тим редом их свршавати. На тај начин стиче се и помало искуства, које вам је неопходно потребно. На крају, молио бих вас братски да запамтите: **оријентација и организација посла.** И код првог и код другог можда ћете имати борбе и копрцања, али то не треба да вас узнемирава, плаши или начини малодушним. Јер, сваки од нас, соколских радника, млађих или старијих, мора бити начисто с тим да соколски посао није нарочита посласница, већ напротив врло често, горак залагај. Па ипак, сви смо радили и, остали и живи и здрави, а што је најглавније, срећни и задовољни што се истрајало и постигао успех. Соколски рад захтева много самопрегора, љубави, воље, одушевљења и стрпљења и истрајности. Радити за нашег сељака, то је, драга браћо, нај-

Sokolski narodni Univerzitet

У среду у вече одржао је шесто предавање на Sokolskom narodnom univerzitetu župe Beograd, u Sokolskom domu Matici, brat Pera Ilić, o „Jednakosti prava na život svih naroda“. Predavanje je bilo dobro posećeno i sa pažnjom saslušano, jer je predavač uspeo da prikaže uverljivo pravo na život svakog naroda, u vezi sa aktuelnim pitanjima i problemima. Slušači su brata Ilića nagradili srdačnim aplauzom.

Sedmo predavanje održaće u sredu, 1 maja, brat Milić Majstorgović, prosvetar Sokola Beograd X o „Problemima nacionalnog obrazovanja u vezi sa idejom narodnosti i čovečanstva“. Početak tačno u 8 časova uveče.

Jm.

Смрт Часлава Динића

10 овог месеца преминуо је, у доба када је највише пружао земљи и друштву, у 36 години, брат Часлав Динић, учитељ, син старог учитељског ветерана и књижевника, чика Срете Динића, учитеља у пензији из Лесковца.

Брат Часлав био је члан Сокола од првих дана школовања. Соко је био и онда када у овоме крају није радо гледано на соколе. Због тога, имао је често неприлика, али је имао кичму врсног сокала, ишао је и у најтежим данима увек право и као саветан васпитач, увек око себе ширио је љубав, тражио правду за све и свакога и проповедао рад, слогу и праштање.

У ранијим местима службовања, пок. брат Часлав оснивао је соколске чете, које су служиле за пример свима осталим четама у околини. У Нишу, био је просветар Матице, а затим члан жупског просветног одбора. На свим просветним тецајевима, брат Часлав био је предавач, а ишао је сваком приликом радо у села околине Ниша, где је помагао подизање соколства.

Као васпитач, уживао је углед одличног радника и једног од најбољих наставника Огледне школе у Нишу. Због свега тога, покојни Часлав испраћен је до вечне куће онако, како се нису испраћали ни људи који су имали звучне титуле.

Слава и хвала истинском народном учитељу и соколу!

Д. М. Т.

Jedna lepa sokolska svečanost

Sokolska četa Varoš-Palitula, društva Tresibaba-rudnik, župe Niš, na dan 8 aprila priredila je malu svečanost, na mestu „Drenje“, u ataru opštine Varoške, kojom prilikom je predsednik opštine, g. Randel Filipović, predao četi, od opštinskog zemljišta, prostor od 0.30 h. Članovi čete su odmah, tačno prema uputstvu sreskog poljoprivrednog referenta u Svrliju, zasadili dobivene sadnice, orahove i jabukove.

Starešina čete, brat Jelenko Rakić, pred celom četom se zahvalio opštinskoj upravi za ustupljeno zemljište, a zatim je izložio da se ovaj voćnjak podiže u znak Petrove petoljetke, pozivajući svo građanstvo da ga neguje i uređuje. Prosvetar čete, brat Baja Dedić, učitelj, održao je predavanje o značaju Petrove petoljetke, kao i o značaju negovanja voća.

захвалнији посао, најдостојнији сваког исправног грађанина, а сокола нарочито.

Вл. Покорни-Салабов

Соколски народни песници

НАШЕМ МЛАДОМ КРАЉУ

Краљу здраво! клиће соко
Соко мали па и већи,
Дигни главу Ти високо
Соколу наш понајвећи.

Теби у част славу ову
Сви соколи данас славе
Да Ти створе добру вољу
С том се мишљу увијек баве.

Да би сретан само био
То су жеље свију нас
Као соко увијек чно
Спреман ведар за наш спас.

Мишице су наше чврсте
Као челик црни
Ни груди нам нису пусте
Срце куца, ко да грми!

За Тебе та срца бију
Вјерности Ти носе гласе
Слушај жељу од нас свију
За Те срца наша бију!

Соколићи, мала дјеца
И они се држе реда
Тебе љубит као свеца
То их учи соко дједа.

Нараштаји, наша нада
Полета су пуна слоге
За Тебе су спремни вазда
Бранит част и циљ слободе.

А чланови наши стари
Којих сила не савине
Ко храстови стоје прави
На бранику Отаубине!

ФРАЊО ПУШКАРИЋ
Просветар, С.Д. Р. Река

ЗДРАВО СОКОЛИ!

Здраво браћо и сестрице,
наше младе узданице,
Здраво млади Ви Соколи,
Здраво, храбри да сте борци!
Трипут кличем Вама здраво,
јер ја носим име право.
По имену ја сам Соко,
До Триглава бацам око.
До Јадрана ширим крипа,
душманину недам мира,
домовину што нам дира,
Домовину мајку нашу!
Соколови сабље пашу.
Свауда глас се слатки ори,
Соко иде да се бори.

Доњи Житковац
СИМО ЂОРДАШ

IZNAD SADAŠNJOSTI

U vis se diži, Sokole,
za tebe nizina nije,
jer dole gamižu puzavci
i plaze otrovne zmiје.
Iz azurnih visina pogled svoj svrni:
nad našom zemljom vijū se oblaci

crni
i sinovi Jugoslavije lutaju putem
neznanja;
da smo jedno, ne dolazeć do
saznanja!

Krilima svojim rastjeraj tamu koja
nas guši,

razotkrij srca i svjetlo daj
jugoslovenskoj duši.

U ime slobode nišane, Sokole na
Tebe,

koji si spreman na oltar domovine
dat' sebe!

Neka nas progone, mi dižimo srca
visoko:

i ponosni kažimo svetu: „Ja sam
jugoslovenski Soko“!

A kao Soko znam šta mi raditi
valja:

borit se za pravdu, za narod i za
Kralja!

Jure Mimica, četa Kutleša

PRODAJE SE balzamiran,
dobro očuvan orao, širina
krila 2 m. 20 cm., visok 45
cm, vrlo podesan za ukra-
sna i prostorija. Inter-
senti neka se obrate na up-
ravu „Sokolskog Glasnika“.

PREDNJAK, dobar vežbač i
organizator traži nameštenje
u struci ličilačkoj. Radio bi u
društvu, koje bi mu našlo na-
meštenje, u njegovoj struci
ili što drugo. — Upitati u Sa-
vezu S. K. J.

*Nadite nove pretplatnike
"Sokolskom Glasniku"
našem najboljenijem
jugoslovenskom listu!*

НАЈБОГАТИЈИ ИЗБОР ПРАВОГ

ЕНГЛЕСКОГ ШТОФА

У МОДЕРНИМ
ДЕЗЕНИМА

КАО И
ЦЕЛОКУПАН
КРОЈАЧКИ
ПРИБОР

ДОБИЋЕТЕ
НАЈПОВОЉНИЈЕ
КОД ФИРМЕ

**АНАСТАС
ПАВЛОВИЋ**

Београд Кнез Михајлова 2
Затреб Трашка улица 4

ОСНОВАНО 1844

CITAJUĆI NOVINE...

Čudna shvatanja o slobodi vladaju u nekim krugovima u Banovini Hrvatskoj, a naročito u redovima nižih „gromovnika“. Mnogi naši listovi su nedavno zabeležili zanimljivu statistiku, prema kojoj je jedan jugoslovenski list u Splitu, u svakom broju na 50 do 60 mesta išaran belinama i to ne zbog spoljne politike, ili zbog neke kritike g. Mačeka ili g. Šubašića, već gotovo isključivo zato, što se usuđuje da prigovori nešto lokalnim veličinama, kojima su do juče bila puna usta poviške na tiraniju Beograda, što im se nije dozvoljavalo, da svojim pisanjem ruše čak i osnove države. Čak i jednog urednika svog vlastitog lista su nedavno isprebijali, zato što nije hteo da im oda odakle je dobio neke informacije. A šibenička organizacija HSS. donosi zvaničan zaključak, da se „preduzmu represalije“ protiv urednika šibeničkog „Katolika“, — zato što se usuđio, da ne odođri pojave terora i diktatura tih lokalnih grupa.

Kakve će inkvizitorske forme uzeti te represalije ne znamo, ali ne bismo želeli da uživamo blagodeti takve „slobode“.

DNB, je objavio celom svetu opširan izveštaj o grandioznim svečanostima, prilikom rođendana kancelara Hitlera, — u „potpuno nezavisnoj i slobodnoj“ slovačkoj državi. Održane su svečanosti na svima trgovima, priređene su proslave u svima školama, morale su da se viju zastave na svima seljačkim kolibama, unapred su određeni članci u svima slovačkim novinama, a sam predsednik slovačke vlade, kao i ostali ministri, morali su da održe svečane govore, te da ođadu neograničenu zahvalnost, priznanje itd.

Ne znamo, na koji način se slavi rođendan „nezavisnog“ predsednika „nezavisne“ slovačke republike, g. Tisa; ali znamo da se rođendan poč. A. Hlinka nije nikada sa tolikom pompom slavio. Sad bi trebalo samo čuti šta misli „Hrvatska Straža“ o toj nezavisnosti, i da li je njen Dr. J. Andrić pripravan da bude glavni govornik za ovakve „nezavisne“ proslave...

Organ naših Nemaca, „VOLKS-RUF“, ističe, da je novoimenovani senator Kraljevine Jugoslavije, Dr. Popp, imenovan za počasnog profesora nemačkog univerziteta u Breslavi, „zajedno sa vođom sudetskih Nemaca, Henleinom, radi svojih zasluga za nemački narod“.

Aluzija je jasna. Ali mi bismo ipak savetovali g. Dr. Poppu, da se ne zanosi sličnim zaslugama za nemački narod, kao K. Henlein, jer tako nam krsta i obraza — uvetavamo ga da bi se malo drugačije proveo...

Jedan aktivni ministar, izrazito seljačke orijentacije, održao je nedavno u Banjaluci govor, u kome je, između ostalog, kazao:

Vlada je udarila porez na gazde koji za razliku od vas žive bez muke i tegobe i u čijim kućama teče hladna i vruća voda iz nekih stotinu cijevi, a mnogi od vas ide po tri sata od kuće, dok nađe vodu. Gazde će za to dati pare, a narod živote i tako ćemo, ako zatreba, odbraniti Jugoslaviju“.

Što se tiče „hladne i vruće vode“, mislimo da to nije stvar za o-

sudu i da bi Jugoslavija bila naj-sretnija, kada bi i seljaci to imali. Ali, što je glavno, ne smatramo ni da je demokratski ni da je pravедno, da „gazde daju pare, a narod život“. Pare ni u kom slučaju ne mogu biti ekvivalent za život, i njih treba da daje svako, prema svojoj imovnoj snazi; seljak malo (ili, ako ih nema, onda ni malo!), a gazde mnogo. Ali ti što daju mnogo, ne mogu nikako biti lišeni dužnosti, da daju i život. Naprotiv, — život za otadžbine, treba da daju svi bez razlike, gazde i siromasi!

Celjsko „NOVO DOBA“ javlja, da je policija u Celju kaznila inž. MAKSA ADOLFA WESTENA, sina poznatog veleindustrijalca i rezervnog oficira jugoslovenske vojske, sa 500 dinara globe, zato što je u celjskoj kafani „MERKUR“ psovao Slovence i Jugoslovene uopšte. Celjski list javlja, da će inž. Westen morati i pred sudom odgovarati za svoje uvrede.

Držimo, međutim, da bi daleko važnije bilo, kad bi odgovarao i pred licem javnosti, koja bi na njegove uvrede trebala da odgovori stavom prema industriji njegovog oca i prema čitavom njihovom zarađivanju para u zemlji, koju grde i vredaju.

Mimogred spominjemo, da je kavana „MERKUR“ baš prošlih dana demonstrativno odbila da prima „Sokolski Glasnik“.

Godišnja skupština Sokolske župe Kranj

Sokolska župa Kranj održala je godišnju skupštinu prethodne nedelje u prisustvu delegata svih sokolskih jedinica iz Gorenjskog, koji su se okupili u lepo ukrašenom sokolskom domu, gde je starešina, br. Jaka Špicar, najpre pozdravio Nj. V. Kralja, što je prihvaćeno sa spontanom ovacijama. Uputio je zatim pozdrav izaslaniku Saveza br. J. Smertniku, kao i svoj braći i sestrama iz slovenskih zemalja. Ističe značaj ove godine za gorenjsko sokolstvo, kada župa Kranj slavi 30 godina opstanka.

Zanosnim rečima pozdravio je skupštinu delegat Saveza, br. Smertnik, koji je istakao smisao sokolskog rada za nacionalni život svih delova Jugoslavije, ističući, da bez Jugoslavije ne može biti ni Slovenije. Poziva sokole, da dođu u što većem broju na jubilarni slet 29 i 30 juna u Celje. Govor br. Smertnika bio je srdačno pozdravljen.

Izveštaji o radu u minuloj godini, koji je bio vrlo plodan, primljeni su jednoglasno. Zaključeno je, da se ove godine održe župske utakmice u prostim vežbama, na spravama i u lakoatletici, 26 maja u Kranju. Župski slet svih odeljenja biće priređen 15 i 16 juna, također u Kranju. Doneseni su još neki korisni zaključci, pa se prešlo na biranje nove uprave, kojoj je na čelu dosadašnji zaslužni starešina, Jaka Špicar iz Radovljice, a u upravi su još Dr. M. Obersnel, F. Bedenik, R. Horvat, J. Cvar, Zmago Likar, J. Mlakar, J. Špicar, V. Beznik, N. Majnik, J. Pristov, A. Završnik, L. Horvatova, E. Pečnikova, M. Skrtova, M. Šušteršičeva i dr.

Uz pevanje „Oj Sloveni“, završena je skupština župe Kranj na kojoj se još jednom pokazala snaga i moć sokolstva gorenjske Slovenije.

GODIŠNJA SKUPŠTINA SOKOLSKJE ŽUPE SKOPLJE

Пишу нам из Скопља: Недељна скупштина Соколске жупе Скопље, била је још један доказ снажног соколског и националног духа, којим се руководи деловање соколства у Јужној Србији. Високи патриотски тон, пуна једнодушност и озбиљност у доношењу свих одлука ове скупштине, доказ су да је соколство Јужне Србије схватило, и озбиљност времена и тежину дужности, која се намеће соколству у

Старешина жупе Иван Брановачки

овоме крају наше отаџбине. Присуство великог броја омладине на скупштини, отвара наде, да ће соколска и национална мисао имати у новим генерацијама снажну и одушевљену подршку.

Рад скупштине трајао је у интензивним саветовањима и дискусијама читава два дана. На збору просветара, коме је председавао жупски просветар, брат Мирко Јовановић, претресана су сва питања која се односе на просветни рад соколства, на извршење Соколске Петрове петолетке, и на народно-одбранбени рад. Збор друштвених начелника и начелница у импозантном броју протекао је у темељитом претресању читавога телесно-васпитног рада, на подручју жупе скопљанске. Под председањем брата Инг. Војислава Пајића, жупског начелника, збор је текао у тону и духу, који чини част соколству ове жупе. Речи савезног начелника, брата Ивана Ковача, који је на том збору изнео план Савеза Сокола о соколској приправности, оставиле су дубок утисак, па је одлука Савеза примљена са највећим одобравањем. Исто тако одушевљено је примљен предлог о организацији кајмакчаланске прославе, 12 јула о. г., и о држању окружног слета у Витољу, где Соколско друштво сваки даном даје све више доказа, да ће и ову дужност извршити са пуним успехом.

Поверљиву конференцију делегата, одржану у суботу после подне, отворио је брат арх. Газикаловић Стева, након чега се наставила дискусија по свим питањима која се односе на соколски рад у Јужној Србији. Сва су решења и одлуке донешене у пуној једнодушности, која је кулминирала у једногласном избору управе.

На концу ове конференције саслушани су извештаји и говори Савезних делегата, браће Ивана Ковача и Радмила Грђића.

У недељу, 21 априла, отворен је манифестациони део скупштине. Она је отпочела патриотским

овацијама, које су упућене Њ. В. Краљу Петру II, поводом читања поздравне депеше. После тога упућене су поздравне депеше Савезу Сокола К. Ј. и Министру за физичко васпитање, г. Јеврему Томићу. Брат Газикаловић, који је скупштину отворио са једним узбудљивим патриотским говором, дао је затим „за“ делегату Савеза, брату Радмилу Грђићу, који је у подужем говору изложио смернице соколског рада, у години 1940. Нарочито је истакао дужност соколске организације према снажењу народног одбранбеног духа и војно-одбранбеној приправности чланства, као и у погледу сузбијања свих дефетистичких утицаја и пропаганда. Потом су примљени сви извештаји, а затим примљена листа нове управе, на челу са братом Иваном Брановачким, старим соколским радником, чији је избор поздрављен бурним и одушевљеним аплаузом. Извештај брата Пајића о кајмакчаланској прослави, и брата Мирка Јовановића о просветном раду, примљени су са одобравањем. На концу је бурним аплаузом усвојена ова

РЕЗОЛУЦИЈА:

„Окупљени у царском Скопљу на годишњој скупштини своје жупе 21 априла 1940 године делегати соколства искреним признањем и дивљењем поздрављају истинско соколско држање браће и сестара у крајевима у којима су соколска мисао и соколска национална истина угроњени, уверени да ће и садашње невоље Југословенско соколство самопрегорно преборити и не сметано отаџбини служити. Доследно соколским националним идејама, за која се залагамо целим својим бићем у мучној народној прошлости и ослободилачким ратовима, соколство Југа је сваког тренутка спремно да жртвује све своје силе и своје животе за одбрану народне слободе и државне независности. Један Краљ, један народ, једна држава, једно соколство. Здравол!“

Sokolsko takmičenje u Subotici

У суботу, 13 априла, одржано је у Subotici takmičenje у слободним саставима између врста ђанова и нараштаја жупе Osijek i sok. društva Subotica. Одржано је у виду акадemiје, а присуствовао је леп број публике.

Takmičilo се у слободним саставима, на свима главним spravama, те preskocima preko konja i у prostoj vežbi. Takmičenje је од samog početka до završetka bilo veoma zanimljivo, jer се celo vreme vodila ravnopravna borba, naročito kod ђанова, i nije се znalo koja će vrsta pobediti, pošto је kvalitet vežbača, i јednih i drugih, bio prilično ujednačen. Odlučujući су bili preskoci preko konja (koji су bili uzeti на kraju takmičenja) i tu су се Subotičani pokazali bolji. Na svima spravama, kao i у prostoj vežbi, moglo се videti vrlo lepih i teških sastava, te се mogao razabrati, i kod Osječana i kod Subotičana veoma lep napredak u našoj vrhunskoj telovežbi.

Rezultat takmičenja jeste: Članovi: Subotica 206.80 tačaka, Osijek 204.42 tačke. Naraštaj: Subotica 221.32 tačke, Osijek 211.30 tačaka. Članovi pojedinci: Kujundžić

Гласови шшамје

У последњем броју „Сокола на Јадрацу“ објавио је брат Р. Павић чланак, под насловом „Закон историјске неминовности и Југословенија“, у коме између осталог каже:

Процес нашег народног развоја по сили историјске неминовности води у југословенство. То ће бити по сили историјских закона — којима се глупо одупрати и којима се не може одупрети. Ако ми будемо остављени сами себи, т. ј. ако Југославија и Бугарска очувају своју слободу — све сметње које се испречују пред југословенство слабије су од паучине. Наше двије слободне државе прерадиће, а да то они не осјете, све противнике југословенства у његове најбоље браниоце. Нама данас друго преце нема ништа, него да очувамо своју државну независност — а она ће у савезу са временом да за нас реши све наше проблеме у духу југословенске идеологије

Брат Чедо Милић, у последњој свесци „Књига за соколско село“, пише чланак, под насловом: „Народни и соколски дух“, у коме каже:

„Соколство је превасходна мисао духа, морала и вјере неба. Соколство је једно између највећих народних учења у духовне вјечности и бесмртне вриједности. Кад је тако, није чудо што у задње доба чујемо узбуђени поклик многих школованих родољуба: Повратимо се народу, повратимо се селу! Само тај поклик треба упутити извору основних народних снага, упутити народном или соколском духу... И баш због тога народног духа родила се је мисао Завјета у Соколској Петровој петолетници да би гуслареви ријечи у овим најсудбоноснијим часовима још једампут позвале умне богаташе, да се поврате духу отаца. Јер свеукупно знање и бљештаво богатство са највећом влашћу измијешано, неће народу донијети среће, радости и мира, без вјечне истине или духовне основе мисли соколске“.

Соко и туризам у Подрињу

У доба када се све земље снажно оружају а исто тако и спремају да заштите што боље своје цивилно становништво и позадину, вредно је да и ми Соколи, уз настојања заинтересованих рекнемо коју реч. Соколство је данас распрострањено широм наше отаџбине и нема места где није допро глас о њему.

За случај рата, где ће све цивилно становништво да бежи из великих градова и стратегијских, мање више, места? Наравно да ће изванредно број имати одмах склониште, али нам је важно за главни део, где ће се он сместити.

Још данас могла би се повећати акција од стране Савеза, да соколске јединице формирају зато специјалан отсек, са задатком за збрињавање народа у случају потребе. Та секција, отсек дотичног друштва, радила би на тачном утврђивању, колики број би могао да се прими цивилног становништва у приватним кућама и у селу, јер су наша сеоска газдинства по Србији иначе растркана.

Мислим да би Савез или жупе могли проучити план да се на извесним местима као што је н. пр. Лозница, са својом савршеном околином, која није данас толико грађевински изграђена, подигну Соколска логоришта, летовалишта итд., што се да извести свуда где у околини има шуме. Ту би се могле направити мале кућице од 2—3 и више одељења, све из дрвета, слично онима из Словеније, као и на Златибору, а стајадо би сразмерно мало, према

масивним објектима ван шумске територије.

Колико би нам допринело у нашем крају да се подигне једно таково логориште на Гучеву планини, са 40 и више кућица истог типа, где би могло да логорује стално више стотина.

Једна кућица мала, величине 7X2.50 м. постоља коштала би са целокупном спремом и унутрашњим уређајем око 18.000 динара, а већа око 25 хиљада динара, према потреби и жељи наручитеља.

Исто тако могло би се израђивати и мале колибице, истих димензија, са дебљином зидова од 5—6 см., што је исто тако сигурно и удобно уређено. Такве колибе-кућице стајале би 8—12.000 динара, а нуколико се не разликују од горњих.

Све би се то дало извести када бисмо сложено радили на томе и организовали ствар. К таквој планинској кућици моћи ће несметано, лети као и зими, прићи да се одмори на свежем ваздуху, а зими да упражњује бели спорт, док за време рата безбрижно своју породицу шаље опет у леп крај где ће безбрижно да проводе дане. А како се ради и пут право до на Гучево, који ће ускоро бити довршен, то ће имати и лепе саобраћајне везе, и биће увек снабдевени и у контакту са градом и бањом, чије лековитости и лепоте су познате свима па и преко границе.

Онај ко није био лети на обронцима Гучева, незна какво је све ту уживање: фини по-

гледи на Бању Ковиљачу, Лозницу, Дрину, Зворник плодни Јадар, Мачву, Семберију, Босну, равнице и брегове. Поглед на Мачков Камен, планину Мајевицу у Босни итд. Све то очарава у летње дане, а зими свуд унаоколо бели огртач и смучке, па хајд на смучање куд хоћеш!... Јер терена има у целом Јадру и Подрињу...

Народ овог краја за туризам је расположен и гостољубив и радо стоји странцу на услузи и обавештењу.

Соколско друштво Лозница, са својом вредном омладином, и вредним старешином братом Мил. Ловрићем, труди се много за своје соколске циљеве, па исто тако ради ујурбано и на образовању народно одбранбеног стрељачког отсека, а било би спремно да и у овоме помогне. За излете и обавештења по свему горњем даје увек и брат Боривој Чотрић из Лознице.

Требало би заинтересовати надлежне, као и имућније Београђане, да могу јевтино доћи до лепих објеката за уживање, а Соколи би имали једну лепо уређену планинску колонију.

Бочић.

ПАЖЊА ЧИТАОЦИМА!

Скрећемо пажњу свима нашим претplatnicима, читатељима, браћи и пријатељима **NA OGLASE U DANAŠNEM BROJU „SOKOLSKOG GLASNIKA“**, са молбом, да своје потребе подмирују увек код наших огласивача, који својим оглашавањем подупиру соколску штампу!

Kratke vesti iz našeg sokolstva

Соколско друштво Котор приредило је комеморацију Т. G. Masaryku, povodom devedesete godišnjice rođenja najvećeg Slovena dvadesetog veka. Starešina br. S. Orović, potpukovnik, pozdravio je prisutne, koji su se okupili u lepom broju i dao reč bratu Rudolfu Đuniu, koji je opširno govorio o životu i radu Masarykovom, a posebno o njegovim vezama sa Južnim Slovenima. Prisutni su poklikom Slava, odali počast seni velikog borca za slobodu i otpevali „Oj, Sloveni“.

Zadušnicama za biskupa J. J. Štrosmajera, koje su priredene u Zagrebu, o čemu je „Sokolski Glasnik“ već pisao, prisustvovali su, u ime Sokolske župe Zagreb, starešina Dr. Oto Gavrančić, tajnik Viktor Heumer i član uprave, Žestić.

Sokolska župa Zagreb priredila je godišnji pomen pokojnom bratu Branku Abadžiji, koji je poginuo lanjske godine na utakmicama u Zagrebu. Pomen je služio u Preobraženskoj crkvi protorej br. L. Jakšić, a u ime župske uprave prisustvovali su braća Heumer, Kodžić, Dr. Weselko, Radonić i Žestić.

Diletantaska sekcija Sokolskog Društva Kaštel Sućurac, župa Split, priredila je 14 aprila dva pozorišna komada, „Ona od Pivca“ od Marka Uvodića — šala u jednom činu (u splitskoj čakavštini) i „Knez od Semberije“, od B. Nušića. Oba komada su bila vrlo dobro izvedena naročito drugi, koji je mnogima natjerao suze u oči.

Sokolska četa Rakovac (Bujanovac) priredila je 6 aprila svoju prvu zabavu koja je uspela materijalno i moralno. Na zabavi je pozdravio goste brat Lalić Vasilije, učitelj i održao predavanje: „O ideologiji sokolskih četa“.

Брат Лалић довео је у везу тежње соколства, потребе сељака, пољопривредни напредак државе и дужности према Краљу и отаџбини. Govor je završen klicanjem Mladome Kralju, a zatim je podmladak otpevao pesmu „Domovini“. Sve tačke programa popraćene su od publike spontanom pažnjom i čestitanjima upravitelju. Nastup i vežbe članstva u narodnoj nošnji, sa sokolskim kapama, dokazali su da seoski soko, svojom otresitošću i odlučnim snažnim i okretnim radom, zna da zadivi gledaoce, kao i varoški soko, sa svojom ritmikom i radom na spravama.

ORGANIZACIJA BUGARSKIH JUNAKA

Savez Bugarskih junaka je podjeljen na 8 župa. Župa Vitoška ima sedište u Sofiji, Makedonska u Dupnici, Trakijska u Plovdivu, Srednjegorska u Staroj Zagori, Balkanska u Slivenu, Trnovska u Ruse, Preslavska u Šumenu i Pčinjska u Vracama. Prva župa ima 36 društva, druga 18, treća 43, četvrta 24, peta 23, šesta 21, sedma 59 i osma župa 118 društava. Savez Junaka broji ukupno 342 društva sa 49.193 pripadnika. Društva imaju 16 modernih vežbaonica, 46 vežbališta, 11 glazbi, 2 orkestra, 5.700 komada raznih vežbačkih sprava, 20 knjižnica, 1 stadion i 1 savezni dom u Sofiji, koga je Junacima darovao biv. ministar K. Panajotov.

УПОЗНАЈТЕ СВОЈУ ЗЕМЉУ!

Мирис пролећа изазива жељу за путовањем, за променама, за доживљајима...

Док у Европи, на северу и западу, бесни рат, дотле Југославија живи старим животом и у пуној мери пружа својим домаћим туристима све оно што су многи раније тражили у иностранству:

Азурске обале Јужне Француске налазе Југословени на обалама свога ПРИМОРЈА, од Сушака до Улциња...

Алпинске лепоте Швајцарске и бивше Аустрије у нашој питомој СЛОВЕНИЈИ...

Романтику нордијских земаља у БОКИ КОТОРСКОЈ, на ПЛИТВИЦАМА, на ОХРИДСКОМ, ДОЈРАНСКОМ и ПРЕСПАНСКОМ ЈЕЗЕРУ...

Фантазије Оријента у САРАЈЕВУ, МОСТАРУ И СКОПЉУ...

Историју уметности у ЈУЖНОЈ СРБИЈИ и ДАЛМАЦИЈИ...

Радости планинарског спорта на Дурмитору, Прењу, Чврсноци, Перистеру, Копаонику, Велебиту, Триглаву...

Лека својим болестима у Врњачкој, Матарушкој, Аранђеловачкој бањи, бањи Илићи, Ковиљачи, Липику, Топуском, Дарувару, Варајдинским и Крапинским Топлицама, Рогашкој Слатини, РАДЕНЦИМА, Добрни,

Крањској гори, на висинама Похорја...

ПУТУЈТЕ! Југославија, ваша Југославија вас зове!...

ПУТУЈТЕ, јер путовање пружа пола наобразбе, шири видике и јача националну свест...

ПУТУЈТЕ, јер је путовање радост живота а с тиме и услов напретка и успеха...

Пре сваког путовања обратите се једном од бироа ПУТНИКА, друштва за саобраћај путника и туриста

Rad studenata sokola

U želji da se i sokolskom štampom pomogne akcija SOKOLSKOG STUDENTSKOG SRE-DISTA odlučeno je da se u „SOKOLSKOM GLASNIKU“ otvori studentska rubrika, u kojoj će studenti-sokoli moći da iznose svoja mišljenja i da tretiraju sve probleme. U prvom redu one koji se odnose na njihov rad i ulogu u školstvu, pa zatim sve ostalo što tangira sokolsku omladinu. Biće tu, jednako kao i u časopisu „Soko“, — mesta i za literarne sastavke, a u svrhu što užeg kontakta sa srednješkolicima, imaće i oni mogućnost da tu objavljuju svoje radove.

U ovim teškim vremenima treba da se čuje glas naše, sokolske studentske omladine, pa je zato pozivamo na što intenzivniju saradnju!

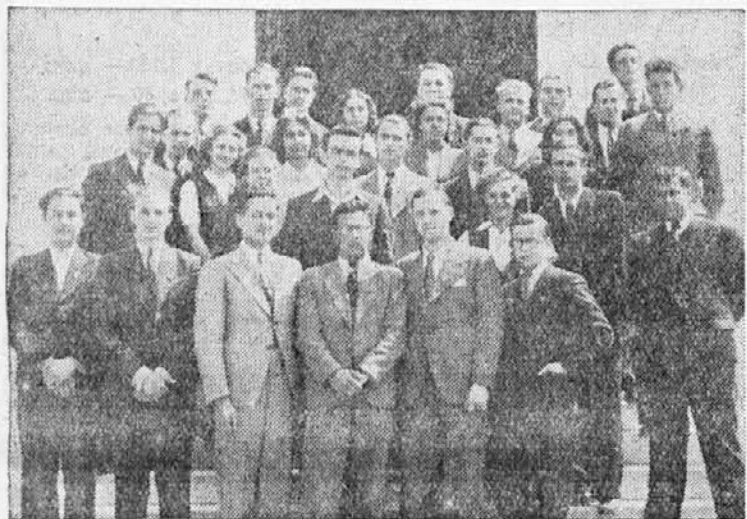
STUDENTI SOKOLI NA OPLENCU I AVALI

Prošle nedelje je grupa studenata i studentica, Sokola, organizovanih u Sokolskom Studentskom Središtu posla na Oplenac,

vi, odmah na početku, težak i odgovoran rad koji čeka našu sokolsku studentsku omladinu, davala je raspoloženju dostojanstveni ton. Moglo se odmah videti, da omladina ne ide na običan izlet, već na značajan put, kojim počinje za nju doba ozbiljnog rada i teške borbe.

Oko 11 stigla je grupa, koju je predvodio pročelnik Sokolskog Studentskog Središta, brat Nedjeljko Serventi, na Oplenac. Nad grobom blaženopočivšeg Kralja Ujedinitelja, je brat Karel Rozenštajn održao govor, u kome je izjavio, da studentska sokolska omladina, svesna ozbiljnosti vremena, neće ni u kakvom slučaju zaboraviti žrtvu, koju je doprineo blaženopočivši Kralj za svoj narod, već da će tražiti i sama da se žrtvuje za slobodu jugoslovenskog naroda i državnu nezavisnost. Posle razgledanja crkve i muzeja studenti Sokoli razgledali su još Kraljevo imanje i divnu okolinu Oplenca. Oduševljeni nad krasnom Šumadijom i duboko dirnuti tajnom Oplenca, krenuli su prema Avali.

Nad grobom Neznanog junaka progovorio je nekoliko reči brat

da se pokloni na grobu blaženopočivšeg viteškog Kralja Aleksandra, i na Avalu, gde su odali poštu Neznanom junaku.

Rano ujutru krenula je ispred Sokolskog Saveza grupa od 28 članova Sokolskog Studentskog Središta, sa pesmom „Oj, Sloveni“. Svest da ih put vodi na Oplenac, na grob velikog Kralja Mučenika, gde će On da blagoslo-

Pavle Marinković, koji je izrazio volju sokolske studentske omladine, da i ona ide putem Neznanog junaka u borbi za otadžbinu. Na polasku s Avale zaorila se iz autobusa pesma „Poleti, sivi sokole!“

Oduševljeni lepo uspelim izletom, studenti Sokoli vratili su se u Beograd, puni vere i volje za rad.

Sokolska omladina treba da bude radna omladina!

Ako se danas oseća potreba po koncentraciji svih radnih snaga naroda, i ako se taj cilj svim snagama postizava, čini se to zbog vanrednih prilika, koje vladaju u svetu. U vrtlogu događaja, koji nas iz dana u dan iznenađuju i zaplašuju, svi mali narodi sa strepnjom očekuju šta će im doneti budućnost. Instiktivno se, u oči sudbonosnih događaja, grupišu sve konstruktivne narodne snage. Čutke, sa strašnim mirom u dušama, zaboravlja narod na sve sitne nesaglasnosti, i sa verom i ljubavlju prima se rada, — onog sitnog, skoro neprimetnog rada, koji stvara čuda, spasava nacije, podiže i jača države. Narod je čutke, ali dostojanstveno progovorio.

Nisu međutim, dovoljni za borbu samo mir, dostojanstvo, vera i ljubav. Za borbu, od koje zavisi možda vekovna sudbina jednog naroda, potrebno je i oduševljenja, vatrenosti i volje. A to može da pruži samo omladina, — srce narodnog tela. Poziva se narodna omladina, da i ona progovori, u oči sudbonosnog vrenja u svetu, na prekretnici epohe. I prva treba

da progovori sokolska omladina! Sokolska omladina nikada nije posumnjala u centralnu ideju Tirševog sokolstva, da je rad onaj, koji održava nacije. Rad, sitan, ali istrajan i disciplinovan, obavljen sa ljubavlju, oduševljenjem i odlučnošću. Rad, koji se, ako zatreba, za čas pretvara u borbu, a odlučnost u hrabrost i silu.

Sokolska omladina zna „da je beganje od napora i rada osobina masa, koje ne postižu nikakvih uspeha“ i „da narode spasava rad, istrajnost, moral, disciplina i ljubav prema domovini i slobodi“ (Tirš). Svesna činjenice, „da u borbi za život jedinice i naroda, odlučuje svakidašnja, neprestana a ipak sromna delatnost“ (Tirš), — sokolska omladina oseća danas, više nego ikada potrebu da se, prva od sve ostale omladine proglasi za radnu narodnu omladinu!

Kod sokolske omladine nema nerešenih načelnih pitanja. Sve je određeno. Ciljevi jasni, stav odlučan. Potrebno je samo, da se najintenzivnije bac na rad za dobro naroda. Svaka delatnost, mala ili velika, fizička ili psihička, privatna ili službena, — svaka se može pri-

miti u okviru rada za kulturno, ekonomsko i moralno podizanje naroda, samo da je obavljena sa oduševljenjem, ljubavlju i verom, da se time narod pomaže u borbi za očuvanje slobode i nezavisnosti. Slediti sokolsku misao i realizovati je, — to je zadatak današnje sokolske omladine. I to hoće sokolska omladina postići, ne teoretiziranjem, diskusijama i fraziranjem, već sitnim radom na svima područjima narodnog života.

Večiti rad, večita borba, — to je geslo, sa kojim se sokolska omladina u ovim teškim časovima stavlja u službu naroda, države i slovenstva.

K. Rozenštajn

50 - letni jubilej Sokolskega društva v Zagorju ob Savi

Sokolsko društvo Zagorje ob Savi praznuje letos 16. juna 50-letnicu svojega postojanja. Pred polstoletjem so se dignili naši odlični mođe narodnjaki, med prvimi bratje M. Medved, Jerin L. Neinberger, Narad, župnik Berce iz Št. Lamberta in še mnogi drugi ter ustanovili sokolsko društvo. S tem so postavili najmočnejši jez proti nasilnemu germanstvu, ki je hotelo dati tudi takratnemu Zagorju svoj nemški pečat. Tako je bilo ustanovljeno eno prvih sokolskih društev na ozemlju sedanje Jugoslavije. Prednjačila je le Ljubljana in še par zavednih slovenskih krajev. Krepko se je razvilo mlado društvo pod vodstvom svojega prvega starešine br. Medveda. Zbiralo je okrog sebe značajne mođe ter mladino in kovalo iz njih že v tisti dobi najoštrejše borbe za idejo jugoslovanstva, kljub trdemu pritisku tedanjim nemško orientiranim faktorjem, uradnikov in nameščencev tukajšnje T.P.D. Mnogi izmed teh bratov so morali okusiti pest germanstva na lastni koži, saj niso bili redki slučajji, da so ti mođe, boreči se za svobodo jugoslovenskega naroda, izgubljali svoje službe in bili preganjani na mnogo drugih načinov. Toda čim večji je bil pritisk na zagorskega Sokola, tem višji in drznejši je bil njegov polet v znamenju Tyrševih idej. Tako smo danes lahko ponosni na naše društvo, ponosni na one prve brate, sejalce sokolske misli v Zagorju in okolici. Za nami je ogromna nepretrgana veriga dela in bojev. Sokolsko društvo v Zagorju hoće sedaj ob tem jubileju dati čim vidnejši in lepši zunanji znak z mogočno sokolsko in narodno manifestacijo. Na dan 16. juna letošnjega leta že danes opozorjamo vsa sokolska društva. Pridite da se zberemo skupno pod našim častitljivim praporom in da pokažemo, da smo zvesti čuvarji idejnih svetinj, ki so nam jih poverili naši prvi bratje Sokoli-sejalci. — Na svidanje 16 VI!

Ratni savet u Parizu

U Parizu se sastao Vrhovni ratni savet zapadnih sila, na kome su uzeli učešća i predstavnici Poljske i Norveške. Čitava svetska štampa ističe da su zaključci tog saveta od golemog značenja, te da su saveznici odlučili da odmah intervenišu gde bilo u svetu, gde bi Nemačka ili neki saveznik Nemačke napao neku neutralnu zemlju. Listovi tvrde da se tu u prvom redu mislilo na Švedsku i na balkanske zemlje. Za dokaz, sa kolikom energijom namerava Engleska da vodi rat, navodi se činjenica da novi ratni budžet Engleske iznosi 400 milijardi dinara, — što još nikad nijedna država u svetu nije imala.

Zanimljivosti iz doma i sveta

Povodom otvaranja Italijanskog instituta u Beogradu, Zagrebu i Ljubljani, časopis „Jadranska straža“, koji izlazi u Splitu, traži da se u Rimu osnuje Jugoslovenski institut, čiji bi cilj bio, da italijanskoj javnosti kaže istinu o našoj zemlji, a naročito o našim obalama. Tako bi italijanska javnost doznala, da na čitavoj našoj obali nema više od 4000 Italijana, i da su sve statistike, koje su joj do sada servirane, bile samo plod preterane propagande.

Listovi javljaju, da je ban Šubašić, za poverenika izdavačkog preduzeća „Jugoštampa“, koje izdaje list „Novosti“, postavio Dr. T. Šeka - Vurgovečkog, sekretara Prve Hrvatske štedionice u Zagrebu. A neki listovi javljaju da će i list „Novosti“ promeniti dosadašnjeg direktora.

Prošle nedelje je održana u Beogradu godišnja skupština kulturnog udruženja „Masarik“, pod predsedništvom Dr. Đ. Jovanovića, profesora univerziteta. Cilj društva „Masarik“ je, da u našem narodu razvija duh istine, pravde, saveznosti i čovečnosti, po primeru velikog mislioca bratskog čehoslovačkog naroda, te da gaji slovensku uzajamnost. Za predsednika je ponovo izabran ugledni nacionalni radnik Dr. Nikola Vučetić, stari saradnik i prijatelj T. G. Masarika.

Turski listovi se mnogo bave pitanjem, da li će rat biti proširen i na jugoistok. List „Vakit“ misli, da su neosnovane vesti o nemačkim namerama da navali na Balkan, jer to ne odgovara ekonomskim interesima Nemačke. Sem toga što bi Nemačka na to područje morala da baci vojsku od najmanje 2 miliona ljudi, — čim bi njena vojska prekoračila mađarsku granicu, Rumunija bi uništila sve petrolejske izvore, a time bi otpala i mogućnost nabavke petroleja iz Bakua. U Nemačkoj to vrlo dobro znadu. — List „Igdam“ misli takode, da prema logičnim kalkulacijama rat ne bi trebao da se proširi na jugoistok, sem u slučaju nekog nelogičnog iznenađenja. Nemačkoj je Balkan i suviše potreban, da bi mogla da traži na njemu novo bojište, koje bi je vrlo mnogo angažovalo. Ali ipak je bolje biti oprezan, nego iznenađen. Oba lista misle, da za sada ne postoji nikakva opasnost da bi Engleska i Francuska ugrožile mir jugoistočnih zemalja.

U Londonu je sa zadovoljstvom primljena vest da je postignut sporazum između britanske i jugoslovenske vlade o blokadi, kao i o nabavi sirovina za jugoslovensku industriju. Pojediniosti ovog sporazuma, koji je zaključen za vreme boravka u Londonu g. dr. Belina, viceguvernera Narodne banke, još nisu poznate. Ističe se da je zaključen i sporazum o platnom prometu.

Mnogo se govori o opasnosti, koja preti švedskoj neutralnosti, usled borba koje se vode u Norveškoj. Saveznici tvrde, da Nemačka sprema prepad i na Švedsku. Tom prilikom se raspravlja o ratnim mogućnostima Švedske, pa se ističe da ta zemlja koja broji šest i po miliona stanovnika, poseduje već sada vojsku od 750.000 dobro oružanih ljudi, a da su vojničke tradicije švedske armije davno poznate. Švedska je predvidela sve mere za odbranu i čini sve moguće da odoli stranoj propagandi. Velika većina švedskog naroda je raspoložena demokratski, ali ipak postoji prilično jaka germanofilska struja, u kojoj se nalaze mnogi aristo-

krati, industrijalci, visoki oficiri itd.

Poslednje vesti javljaju, da su se odnosi između Švedske i Nemačke tako zaoštrili da bi svaki čas moglo da dođe do sukoba. Nemačka štampa oštro napada švedsku javnost i vladu, dok je Švedska uložila protest u Berlinu, zbog stalnog preletanja nemačkih aviona nad Švedskom. Francuski listovi misle, da Švedska neće moći izbeći da bude umešana u rat i da će u veliko izmeniti odnose snaga na severu, u korist zapadnih saveznika.

Poslednje vesti iz Kine javljaju, da kineske snage na svima frontovima potiskuju Japance, te da su kineske predstraže ušle u zapadna predgrada Nančanga, a kineska vojska da prodire sa tri strane prema Hankeu. Po svemu izgleda, da položaj Japanaca u Kini postaje iz dana u dan sve teži, a strani posmatrači vide u tom dokaz, da kineska vlada dobija ponovo obilatu pomoć od Sovjetske Rusije, a isto tako i od Engleske i od Amerike. Naročito su odnosi između Amerike i Japana postali u poslednje vreme vrlo zategnuti, zbog opasnosti da Japan pokuša uzeti holandske kolonije u indijskom i Tihom okeanu, za slučaj da bi došlo do komplikacija sa Holandijom. To bi u velike ugrozilo strateški položaj Amerike i njene posede na Filipinskim ostrvima, pa je zbog toga Amerika uzela odlučan stav i preti se, da će oružjem u ruci sprečiti svaki takav pokušaj Japana.

Švedski listovi javljaju, da se samih nekoliko dana pre ulaska nemačke vojske u Norvešku, tamnošnji list „Fritt Volk“ pretvorio iz nedeljnog lista u veliki dnevnik, sa 30.000 ekzemplara tiraže. Taj list je bio uvek germanofilski, ali je u povećanom izdanju stao još jače da napada saveznike i da glorifikuje Nemačku. Švedski listovi ističu, da je svakom bilo sumnjivo, odakle najednom novac tom listu, da se pretvorio u dnevnik, i tvrde, da je njegov cilj bio da publicistički pripremi nemačku akciju. Zanimljivo je, da se u službu tog lista stavio i poznati norveški književnik, Knut Hamsun, koji je već ranije bio predmet napadaja svih demokratskih književnika, zato što je ustao protiv jednog bolesnog nemačkog književnika, u času kad je bio progonjen od nacionalsocijalističkog režima.

Javljaju iz Londona, da i pored nemačkih podmornica, engleski izvoz stalno raste. Tako je n. pr. u mesecu januaru ove godine vrednost engleskog izvoza bila za 30 miliona funti veća, nego li u januaru prošle godine. Engleska javnost ističe to takoder, kao dokaz neuspeha nemačke podmorničke akcije.

Švajcarski listovi javljaju, da bi doskora trebao u Rusiji biti objavljen prevod Hitlerove knjige „Mein Kampf“. Prevod neće biti potpun, jer će iz njega ispasti sva poglavlja, koja se sada smatraju neoportunim za rusko-nemačko prijateljstvo; a naročito poglavlja o nemačkim zahtevima na Ukrajinu.

Engleski listovi javljaju iz Rima, da se tiraža zvaničnog vatikanskog organa, „Osservatore Romano“, koji izlazi u Rimu, povećala na 200.000 primeraka, dok je na početku sadašnjeg rata izlazilo samo u 28.000 primeraka, — tako da danas ima istu nakladu kao i zva-

nički organ ministarstva spoljnih poslova, „Giornale d'Italia“. Engleski listovi to objašnjavaju činjenicom, što je to jedini nefašistički list u Italiji, koji ne piše u prilog Nemačke, već u prilog saveznika, a ogromna većina italijanske javnosti se slaže s njime.

Šaljite pretplatu za
**„SOKOLSKI
GLASNIK“**

Sadržina Sokolskih listova

„KNJIGA ZA SOKOLSKO SELO“

Primili smo broj 4—5 glasila Sokolske župe Mostar, za april-maj, sa sledećim sadržajem: Viteški Kralj omladini; — Narodni ili sokolski duh (Č. Milić); — Prošlogodišnja sjetva mostarske župe; — Komunisti obmanjuju; — Sovjetsko-finski mir; — Sovjetska diktatura vodi k ekonomskoj propasti; — Zašto sokolujemo?; — Misi o zadrugarstvu; — Ljekovito bilje (P. Nabokov); — Vesti o radu, pesme i izveštaji. Ovaj je broj posvećen uglavnom godišnjoj skupštini župe Mostar.

„BRATSTVO“

Primili smo broj 4 glasnika Sokolske župe Osijek, sa sledećim zanimljivim sadržajem: Sokolstvo i logika moga života (uvodnik); — Boljševizam u očima slovenskog državnika (D. Krulj); — Opširni izveštaji o takmičenjima, Vesti iz okruženja, jedinica i čitavog sokolstva; Vesti iz zemlje i slovenskog sveta, Naraštajska strana,

itd. List je ilustriran brojnim snimcima iz života sokolskih jedinica.

„SOKO NA JADRANU“

Izišao je broj 4 glasila Sokolskih župa Split, Sušak-Rijeka i Šibenik-Zadar, sa sledećim sadržajem: Zakon istorijske neminovnosti i mi Jugosloveni (R. Pavić); — Sokolski odgoj najmladih (S. Alfirević); — Čije si more... pesma (L. Milačić); — Na slet u Celje!; — Higijenska vrijednost prirodne i vještačke vježbe (nastavak); — Šaljivi kut, razne vijesti i dr.

„NAŠA RADOST“

Izišao je iz štampe 8 broj lista jugoslovenske sokolske dece, za maj, sa ovim sadržajem: Prvo cijeće (J. Matešić—Mrežnički); — Rastanak (F. Katarinić); — Delamo „Pohoroa“ in „Bloke“ (J. Kiki); — Dvojnice; — Prolječno putovanje vodene kapljice; — Kako je potporučnik premagal carja; — Naoružanje; — Doživljaji male kraljice od Milinije; — Kako je mali Japanac pecao ribe; — Pametni vojak; — Školski ispit u Africi; — Vrtiprah; — Prije dvadeset hiljada godina; — Abu-Kazimove coklje; — Lov na velike živali; — Pretkana lisica; Razno; — Prilog: Našim mališanima.

SOKOLSKI MUZIČKI KONKURS

Prosvetni odbor Saveza Sokola K. J. raspisuje natečaj (konkurs) za sokolski marš, koji će se izvoditi na Svesokolskom sletu 1941 god., a koji će nositi ime: „Sokolski marš Nj. V. Kralja Petra II“.

Uslovi za natečaj (konkurs) su sledeći:

1. Marš mora biti komponovan za sastav naših vojnih muzika uz prilog klavirskog izvoda.

2. Muzička forma prepušta se kompozitoru.

3. U trio marša može unići jedna sokolska pesma, do sada ne komponovana za unisono hor $c_1 - e_2 (c - e_1)$.

4. Partitura i glasovi za sve instrumente muzičke moraju biti pisane tuđom rukom kao i klavirski izvod.

5. Poslana dela moraju biti pod šifrom, a ime kompozitora u zapečaćenoj koverti koja će nositi šifru označenu na partituri.

6. Sva autorska prava prenaša kompozitor na Prosvetni odbor Saveza S. K. J. Ovu izjavu mora kompozitor svojeručno napisati i priložiti je u pomenutoj zapečaćenoj koverti.

7. Nagrada je samo jedna za najbolje delo u iznosu od 5000 din. (pet hiljada dinara).

8. Ocenjivački odbor čine braća: Dr. Vladimir Belajčić, zam. starešine SSKJ, Miloš Stanojević, predsednik Prosvetnog odbora SSKJ, Ivan Kovač, načelnik SSKJ, Bogoljub Krejčik ppretседnik Saveznog prosvetnog odbora, sestra Elza Skalarjeva načelnica SSKJ, odnosno njena zamenica. G. g. Kosta Manojlović, profesor muzičke akademije, Ljubomir Bošnjaković i major Dragoljub Živanović, v. v. kapelnici.

9. Rok za podnošenje kompozicija je zaključno sa 20 juna 1940 g. Kompozicija se ima slati na Prosvetni odbor Saveza Sokola, Beograd, poštanski fah 342, sa naznačenjem na koverti „Za muzički konkurs“.

10. Rezultat konkursa objaviće se u dnevnim listovima, u Beogradu, Zagrebu i Ljubljani, u toku jula 1940 god.

11. Pravo na konkurs imaju samo kompozitori, po rodu i jeziku Jugosloveni.

СИСТЕМАТСКА ИСТОРИЈА ЦЕЛОКУПНОГ СРПСКОГ
НАРОДА

СРПСКИ НАРОД У XIX ВЕКУ

Досад изишло из штампе 12 књига

1. Др. Гргур Јакшић Борба за слободу Србије 1788—1813.
2. Јакшић - Страњановић Србија од 1813—1858.
3. Чубриловић - Чоровић Србија од 1858 до 1903
- 4—6. Јаша Продановић Уставне борбе у Србији.
7. Димитрије Поповић Борба за народно уједињење 1908—1914.
8. Јов. М. Јовановић Борба за народно уједињење 1914—1918.
9. Бен. Влад. Ј. Беллић Ратови српског народа.
10. Јов. М. Јовановић Борба за уједињење 1903—1908.
15. Скарпић - Нури Ха-

уић - Стојановић Босна и Херцеговина под Аустроугарском управом.
18. Др. Лујо Бакотић Срби у Далмацији.
У ШТАМПИ Јов. М. Јовановић Јужна Србија.
Др. Васиљ Поповић: Европа и српско питање.
Др. Петар Поповић Црна Гора до 1851.
Др. Јован Тошковић Црна Гора од 1851 до 1918.
Нури Хаџић, Скарпић, Ђоровић Босна и Херцеговина под турском управом.
Др. Рад. М. Грујић Срби у Војводини и Хрватској.
Др. Васа Чубриловић Општи поглед на нову српску историју.

ЦЕНА ЦЕЛОКУПНОЈ КОЛЕКЦИЈИ

Брош. 800.— дин.

У платну 1.200.— дин.

Мес. рата 40.— дин.

Мес. рата 60.— дин.

Претплатник који пошаље прву рату и коме предузеће одбри поштом добија одмах свих 12 изишлих свезака, а остале оним редом како буду излазиле под условом да редовно уплаћује одређене рате.

Поруџбине прима и извршује

ГЕЦА КОН А. Д. БЕОГРАД

Кн. Михаилова 12

Пошт. факс 103

Плави камен 99/100% МАРКЕ „ЗОРКА“

Испоручује као вагонске пошиљке

по максимизаној цени

Адреса за поруџбине:

ЗОРКА

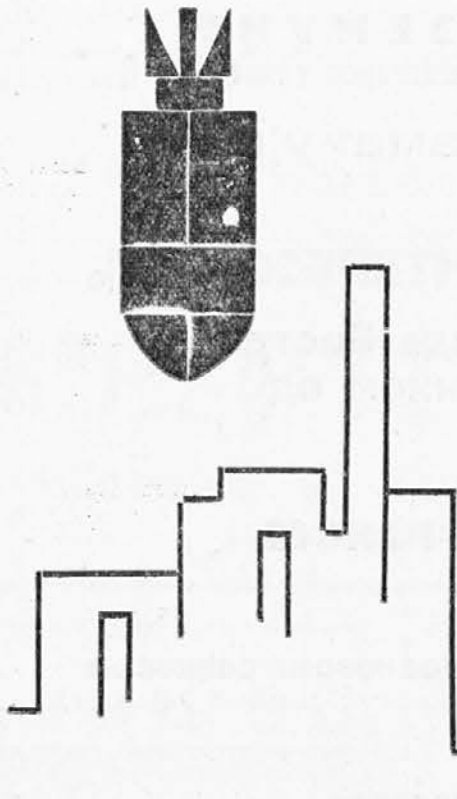
БЕОГРАД

Француска 9 — Пошт. факс 669

ТЕЛЕФОН: 25-887 и 30-402

УПЛАТЕ НА ПОШТАНСКИ
ЧЕК. РАЧУН У БЕОГРАДУ
БРОЈ 55-695

ЗАШТИТНА ОДЕЛА ПРОТИВ БОЈНИХ ОТРОВА (ГАСА)

Данас су од великог значаја за сигурност живота грађана!

Ова одела треба да има свако. Нарочито предузећа, надлештва, општине, сопственици зграда и др.

Зато набавите благовремено.

Цена је безначајна за безбедност и сигурност коју Вам пружа.

Одобрена од Мин. Војске и Морнарице бр. 16865/39 и Мин. Трговине и Индустрије II бр. 7112/40.

Ова одела комисијски примљена могу се добити одмах.

ТЕКСТИЛНА ИНДУСТРИЈА

ЖИВОЈИН ВУКОЈИЧИЋ и СИНОВИ А.Д.

Београд, Кн. Михајлова 47. тел. 24071 – Земун, Творничка 14-16. тел. 37312

Не наседајте туђинској пројави и будно пазите на све непријатеље наше народне независности, нека је света дужност сваког Сокола и Југословена!

Фабрика канапа ужарије и текстилна индустрија д.д., Озаци

ТЕЛЕФОН БРОЈ 4.

КАНЦЕЛАРИЈА У БЕОГРАДУ, Теразије 28 — Телефон 24-038 и 20-602

ИЗРАЂУЈЕ ИЗ КУДЕЉЕ: канап, шнур, колане, пређе, ужарије и трансмисионе конојце. ИЗ ЈУТЕ: све врсте врећа, пређу за везивање и ткање, амбалажно влакно. Цираде (појаве). ТРАЖИТЕ НАШЕ ПРОИЗВОДЕ!

Југословени ће са Југославијом живети, за њу радити, њу бранити, и ако треба, за њу умирати. А Соколи ће у томе предњачити!

Као сунце...

... Одасјава
ХОРНОФОН Radio!
МОДЕЛИ 1940
ЈОШ САВРШЕНИЈИ

ХОРНОФОН РАДИО, БЕОГРАД VIII, ЦАРА НИКОЛЕ II БРОЈ 17

БЕОГРАДСКА ОПШТИНСКА ШТЕДИОНИЦА

У СВОЈОЈ ЗГРАДИ У БРАНКОВОЈ УЛИЦИ БРОЈ 2

са својим филијалама

У БЕОГРАДУ

Краља Александра улица број 97

У ЗЕМУНУ

Краља Александра улица број 8

прима улоге на штедњу, повољно их укамаћује и
исплаћује на захтев улагача

ИЗДАЈЕ УЛАГАЧИМА СВОЈЕ „УЛОЖНИЦЕ“ СА ИНТЕРЕСОМ 5%

за све обавезе Штедионице гарантује Општина града Београда
неограничено и неопозиво својом чистом имовином од

ДИН. 2,939.715.000.--

РЕЗЕРВНИ И ГАРАНТНИ ФОНДОВИ ШТЕДИОНИЦЕ ИЗНОСЕ

ДИН. 46,079.944.99

Даје меничне и менично хипотечарне зајмове на имања у Београду, специјално за ново изграђивање

Отвара текуће рачуне

Даје гарантна писма и обавља све остале банкарске послове

УКУПАН ПЛАСМАН ШТЕДИОНИЦЕ ИЗНОСИ

ДИН. 174,743.998.25

Штедионица је самостална, јавна, пупиларно сигурна новчана установа
ШТЕДИОНИЦОМ УПРАВЉА САМОСТАЛНИ УПРАВНИ ОДБОР

ДРЖАВНА ХИПОТЕКАРНА БАНКА

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Пређе Управа Фондова

ОСНОВАНА 1862 ГОД.

ЦЕНТРАЛА У БЕОГРАДУ

Главни филијали: Загреб, Љубљана, Сплит, Сарајево, Цетиње, Нови Сад, Скопље, Бања Лука, Земун и Ниш

Филијали: Крагујевац, Петровград и Ваљево

Агенције: Чачак, Панчево, Битољ и Пријеполје

Банка рукује свим државним и јавним фондовима; пупилним, депозитним и црквеним капиталима; манастирским, општинским и задужбинским новцем и т. д.

Емитује обвезнице и залојнице. — Прима улоге на штедњу

Одобрава зајмове на непокретности, а општинама и самоуправним телима зајмове на подлози приреза и прихода.

Обавља све остале врсте банкарских послова

Укупна сума банчиног биланса на дан 29-И-1940 износи **ДИН. 16,444.886.552.08**

Банчина обртна сретства достижу **ДИН. 9,000.000.000.—**

БАНКОМ УПРАВЉА НЕЗАВИСАН УПРАВНИ ОДБОР

За све банчине обавезе јамчи ДРЖАВА

Христос Воскресе!

Сретне и веселе ускршње празнике честита свој браћи и сестрама православне вероисповести
Индустрија соколских потребштина **Бранко Палчић**, Београд, Балканска 22, Загреб, Краљице Марије 6

Огроман избор мушких и женских
шшофова, као и разних свилених
шканина, последње моде,

набавићете најповољније у
модној трговини

ВЕЉКА ПЕТРОВИЋА

БЕОГРАД ● ТЕРАЗИЈЕ БРОЈ 4

Клишеа

за једну и вишебојну
штампу

ИЗРАЂУЈЕ
ЦИНКОГРАФИЈА

„АВАЛА“

Београд, Јакшићева ул. 10
Телефон бр. 30-240

АМЕРИКАН-ГУМА

Главно стовариште гумене и
целоидне робе.
Гума за индустрију и занатство
Гума за санитетску употребу
Гума за кућанство.
Све од гуме код Американ-Гуме
Једина соколска специјална гу-
мена радња у Југославији.

Американ-Гума
Јован Вучковић

Београд, Кнез миханлова број 3
Телефон 30-0-73

Братске Соколске жупе и друштва

Браћа соколски писци и издавачи

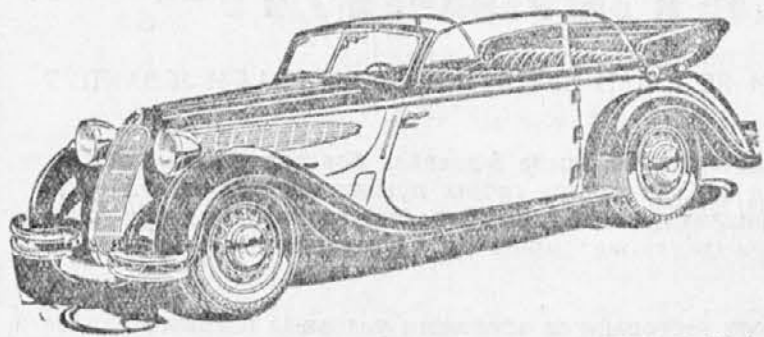
за штампу годишњих изве-
штаја, образаца, диплома,
паката, венчи за израду
клишета и осталих штампа-
них ствари

обратите се са поверењем
на Задунбинску штампа-
рију Вардарске бановине
**„Немања“ Скопље, Цара
Николе 35**

Пошт. фах 103 Телефони: 5-18, 5-33

Ротација, 4 Линотипа, Цинкографија, Књиговезница.

V. M. W. Bayerische Motoren-Werke **КОЛА БЕЗ ПРЕМЦА**

Најелегантнији и најбољи немачки
аутомобили у својој класи.

Најновији модели у свим типовима

АУТОМОБИЛСНА РАДЊА
„ВЕЛАУТО“
СЕКУЛЕ ЗЕЧЕВИЋА
Зорина улица 90-92 Телефон 22-030
ВЛАСТИТА ГАРАНТА И РАДИОНИЦА

**БРОДАРСКО АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО
„ОЦЕАНИЈА“**

Одржава редовне трговачке линије: 1) Јадран—Марсељ—Шпанија—Северна Африка, Канарска острва и натраг; 2) Јадран—Малта—Шпанија Мароко и натраг; 3) Јадран—Северна Африка—Валенсија—Мароко и натраг; 4) Јадран—Лондон—Анверс—Хамбург и натраг. Ова пруга додирује успут све важније луке и то како у одласку тако и у повратку. Друштво са својим модерним прекоокеанским бродовима обавља на овим линијама све превозе, а на линији бр. 2 прима путнике на туристичка путовања уз најумереније цене.

Транспортно, складишно и
отпремничко предузеће

ГУСТАВ БРЕДИЋ

Поморска агентура
Бројани: БРЕГ Тел. шифр. 23

СУШАК

Масариново Шеталиште 5/1

Браћа соколи!

Држите се гесла:
СВОЈ СВОМЕ!
и купујте само
домаће производе

Препоруча Вам се
**Американски базар
МАРИЈАН БАНАРЧИЋ
СУШАК, Твршова ул. 3**

СУШАК ПАРК-ХОТЕЛ

Првостепенна кућа непо-
средно уз море, у средини
прекрасног парка. Власти
морско купалиште, 50 удоб-
них соба, текућа топла и
хладна вода, централно гри-
зање, топле морске купели,
терасе, балкони, аутобус,
гаража итд.

Пензион од Дин. 90 даље

фото-апарати

филмови и остали прибор.
Изазивање филмова,
Копирање, умножава-
ње, увеличавање итд.

код
ФОТОЛУКС
МОМЧИЛО ИЛИЋ
— БЕОГРАД —
М. Драшковића ул. бр. 1

КОНСТРУКЦИЈА
УСАВРШЕНОСТ

и најбољи квалитет
су јамства за Ваше
успехе увежбања.
Зато набављајте
у специјалној

ТВОРНИЦИ
ГИМНАСТИЧКИХ
СПРАВА

Ј. ОРАЖЕМ
РИБНИЦА

За Вобицу и Ускошње празнике

препоручујемо богато стовариште женске, мушке и модне галантерије
познате трговине. **С. С. Сурутка** у Београду, Краља Милана 15. Нар-
очити избор мушког и женског **рубља**, мушких шешира прве светске
марке „Barbissio“ и других. Цене солидне.

Шаље за унутрашњост и поузећем.

Београдска задруга а. д. У БЕОГРАДУ

На углу Карађорђевог, Херцеговачке и Травничке улице
Телефони број 20-021, 20-022 и 20-023
ОСНОВАНА 1882 ГОД.

Одељење банкарско

ОТВАРА ПОСЛОВНЕ КРЕДИТЕ по текућим рачунима и по есконту;
ЛОМБАРДУЈЕ РОБУ И ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ;
ПРИМА УЛОГЕ НА ШТЕДЊУ и враћа их без отказа;
ОТВАРА ЖИРО РАЧУНЕ и извршује налоге по истима;
ВРШИ СВЕ ДЕВИЗНЕ ПОСЛОВЕ, а у вези са овим врши све врсте наплата и исплата у земљи и иностранству;
Све послове врши кулантно и под повољним условима.

Одељење осигурања

У животног отсеку

ОБЕЗБЕЂУЈЕ КАПИТАЛ МУШКОЈ И МИРАЗ ЖЕНСКОЈ ДЕЦИ;
ОБЕЗБЕЂУЈЕ КАПИТАЛ ИЛИ РЕНТУ ОСИГУРАНИКУ, А НА СЛУЧАЈ СМРТИ ПОРОДИЦИ ЊЕГОВОЈ;
ОБЕЗБЕЂУЈЕ НОВЧАНУ НАКНАДУ У НЕСРЕЋНИМ СЛУЧАЈЕВИМА ТЕЛЕСНЕ ПОВРЕДЕ ИЛИ СМРТИ ОСИГУРАНИКА.

У елементарном отсеку

осигурава против пожара, грома и експлозије: — против провалне крађе;
осигурава штету од лома стакла, као и штету на моторним возилима (ауто-ризик);
осигурава законску дужност јемства према трећим лицима;
осигурава накнаду штете услед нерада насталог пожарним случајем.

ОБАВЕШТЕЊА ДАЈУ:

ЦЕНТРАЛА У БЕОГРАДУ И ЗАСТУПНИШТВА КОЈА ПОСТОЈЕ У СВИМА ВЕЋИМ МЕСТИМА
НАШЕ ДРЖАВЕ.

ХОТЕЛ И РЕСТОРАН „БРИСТОЛ“ У БЕОГРАДУ, КАРАЂОРЂЕВА 50

Телефони бр. 26-703, 26-704, 21-5777

непосредна близина Железничке и паробродске станице

текућа хладна и топла вода у свима собама, купатило, модерни апартмани од собе, салона и купатила,
собни телефони. — ЦЕНЕ УМЕРЕНЕ И ПРИСТУПАЧНЕ.

РЕСТОРАН — домаћа и страна кујна, пића прворазредна музика, дансинг.

Речна пловидба Краљевине Југославије

ДИРЕКЦИЈА: БЕОГРАД, БОСАНСКА 16 и ЗАГРЕБАЧКА 7 и 9

СВОЈИМ УДОБНИМ И БРЗИМ БРОДОВИМА ОДРЖАВА РЕДОВАН ПУТНИЧКИ САОБРАЋАЈ И ЈЕДАНПУТ НЕДЕЉНО СА ИНОСТРАНСТВОМ.

Велике повластице за путовања у земљи. Путници из иностранства, после 5-дневног боравка у нашој земљи, уживају повластицу од 50%, а исто тако повластице од 50% на основу својих путних исправа за сва путовања у границама Краљевине. Специјалне повластице за викенд путовања. Комбиновани саобраћај између Речне пловидбе Краљевине Југославије, Југословенских државних железница и југословенских поморских бродарстава.

На свим путничким бродовима постоје врло добро уређени ресторани са повољним условима исхране. Удобне кабине и постеље уз скромне цене.

РЕЧНА ПЛОВИДБА У ЗАЈЕДНИЦИ СА СРПСКИМ БРОДАРСКИМ ДРУШТВОМ ОДРЖАВА РЕДОВАН ТЕРЕТНИ САОБРАЋАЈ ЗА ШЛЕПАРСКЕ ТОВАРЕ СА СВИХ И ЗА СВЕ СТАНИЦЕ НА ДУНАВУ ОД РЕГЕНСБУРГА ДО СУЛИНЕ, НА ТИСИ, САВИ И ОСТАЛИМ ПЛОВНИМ РЕКАМА И КАНАЛИМА ДУНАВСКОГ СЛИВА.

Речна пловидба располаже:

са 17 путничких бродова са 6.380 К. С.; 54 теретна брода са 23.056 К. С.; 6 мотора са 3.230 К. С.; 40 танкова са 30.619 тона носивости и 436 шлепова са 282.437 тона носивости.

Има агенције:

у НЕМАЧКОЈ: у Регенсбургу, Пасави, Линцу и Бечу; у СЛОВАЧКОЈ: у Братислави; у МАЂАРСКОЈ: у Коморану, Будимпешти, Мохачу; у РУМУНИЈИ: у Темишвару, Бурђеву и Браили; у БУГАРСКОЈ: у Лому; у ЈУГОСЛАВИЈИ: у Бездану, Апатину, Вуковару, Бачкој Паланци, Беочину, Новом Саду, Сланкамену, Земуну, Београду, Панчеву, Гроцкој, Смедереву, Ковину, Дубравици, Банат. Паланци, Вел. Градишту, Голупцу, Доњем Милановцу, Текији, Кладову, Брзој Паланци, Михајловцу, Прахову, Радујевцу, Осијеку, Тителу, Новом Бечеју, Старом Бечеју, Ади, Сенти, Старој Кањижи, Петровграду, Забрежју, Шапцу, Срем. Митровици, Босанској Рачи, Брчком, Босанском Шамцу, Босанском Броду, Босанској Градишци и Сиску.

ОБАВЕШТЕЊА СЕ МОГУ ДОБИТИ КОД ДИРЕКЦИЈЕ И ЊЕНИХ АГЕНЦИЈА У ЗЕМЉИ И ИНОСТРАНСТВУ.

ЈУГОСЛОВЕНСКИ ЧЕЛИК А. Д.

САРАЈЕВО

Генерална дирекција

Брзојавни наслов: ЧЕЛИК, Сарајево Телефони 38-01
Чек. рачун код Пошт. штед. бр. 2222 38-02
Тек. рачун код Држ. Хипотекарне Банке 38-03
38-04

Предузећа:

Рудници гвоздене руде у Љубији и Вареш-Мајдану.
Рудници угља у Зеници и Брезе.
Железаре у Вареш-Мајдану и Зеници.

Производи:

Мрки угаљ,
Гвоздена руда,
Сирово гвожђе и сви полуфабрикати из гвожђа и челика,
Бетонско, шипкасто, фазоновано и обручно гвожђе,
Носачи,
Ваљана жица,
Груби, средњи и фини лимови,
Железничке, трамвајске и рудничке шиње, везице и плоче,
Вучена жица и ексери,
Сименс-Мартинов и специјални челик,
Електро-челик и легирани челик,
Ливена трговачка, машинска и канализациона роба,
Ливене цеви и сав прибор за водоводе,
Пумпе, витлови, вагонети и сав остали рударски прибор.

Продаја:

Бетонског, шипкастог, фасованог и обручног гвожђа, те ваљане жице преко
Комерцијалних Бироа Југословенских Фабрика Гвожђа
у Загребу, Мартићева ул. 14-1 и у Београду, Краља Петра 18-1
Вучене жице и ексера за **Србију** преко **Бироа за продају жице и ексера** у Београду, Краља Петра 18-1.
Трговачког лива преко **Картелног бироа** у Београду
Све остале робе преко **Генералне Дирекције Југословенског Челика А. Д.** у Сарајеву, Палата Државне Хипот. Банке.

ZA PROLJEĆE

DOBRA I TRAJNA OBUĆA

49

5451—63805
Dječje cipelice od telećeg boksa. Praktične i udobne. Razmjer 2 Din 69.—, razmjer 3 Din 79.—

49

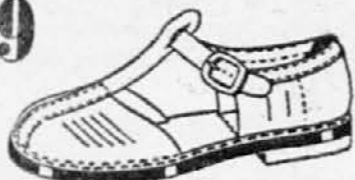
3805—9644
Lijepo kućne papuče od scmota postavljene filcom, sa vožnim donovima i niskim potpeticama. Izrađujemo ih u smeđoj i crvenoj boji.

129

6305—64207
Cipele od prvorazrednog semiša, ukrašene lakom sa vanjske strane i na ristu.

49

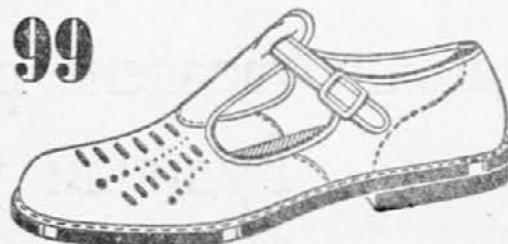
5761—03802
Dječje fleksibilne sandale od jake kože, sa lijepim ukrasom i špangom preko rista. Razmjer 2 Din 59.—, razmjer 3 Din 69.—, razmjer 4 Din 79.—

69

2405—6553
Udobne i lagane cipele od diftina, sa poluisokom potpeticom. Vrlo pogodne za kancelariju i šetnju.

99

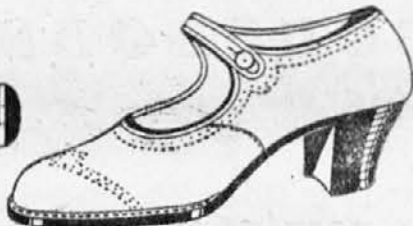
2967—44800
Lagane muške kožne sandale od mekane kože, sa kožnim donovima i potpeticama.

49

8222—48801
Dječje polucipele od jakog boksa, sa nepoderivim gumenim donovima. Za živahnu djecu nema bolje ni trajnije obuće. Razmjer 3 Din 59.—, razmjer 4 Din 69.—

99

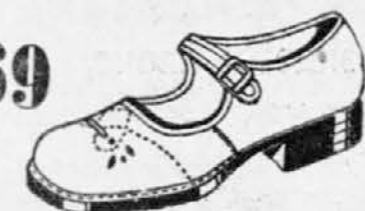
2945—64637
Praktične i jake ženske cipele od boksa, na špangu, sa kožnim donovima i potpeticama.

149

2927—44650
Jake muške cipele za štramac, izrađene od boksa, sa kožnim donovima i potpeticama.

69

5842—64832
Omiljene dječje polucipele od laka, sa kožnim donovima. Zakopčavaju se na špangu. Razmjer 3 Din 79.—

129

2875—66119
Ukusne ženske cipele od laka, kombinirane semišom, sa poluisokim potpeticama. Za večer i šetnju.

169

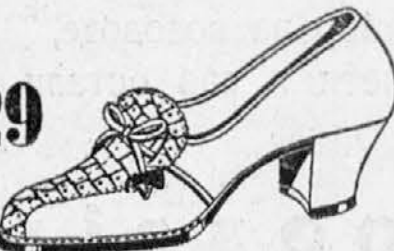
3939—44722
Izdržljive muške cipele od boksa, sa jakim na ram šivenim donovima i potpeticama.

99

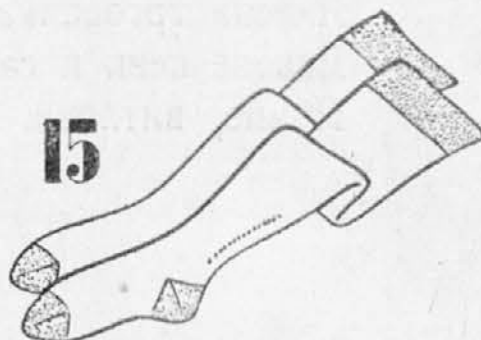
4624—44655
Djevojačke cipele na šniranje, od jake kože i sa kožnim donovima. Izrađujemo ih u crnoj i smeđoj boji.

129

2625—44154
Veoma udobne ženske cipele od finog telećeg boksa, preko rista ukrašene ukusnim jezikom. Izrađujemo ih u crnoj i smeđoj boji.

15

SEKA
Jeftine i izdržljive ženske čarape iz umjetne svile. Izrađujemo ih u svim bojama i nijansama.

Stato